

31-5-2016

Gemeente Almere

Voorjaarsnota 2016-2020

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	7
	1.1 Actualisatie perspectief	7
	1.2 Vooruitblik programmabegroting	9
2	PROGRAMMA'S.....	13
	2.1 Bestuur en bestuurlijke vernieuwing	13
	2.2 Openbare orde en veiligheid	14
	2.3 Sport.....	15
	2.4 Onderwijs	16
	2.5 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning	17
	2.6 Participatie, werk en inkomen.....	22
	2.7 Publiekszaken.....	26
	2.8 Kunst en cultuur	27
	2.9 Beheer openbare ruimte en milieu	28
	2.10 Ruimte wonen en wijken.....	29
	2.11 Economische ontwikkeling	31
	2.12 Bedrijfsvoering en vastgoed	32
	2.13 Financiën.....	33
3	BIJLAGEN	39
	3.1 Budgettair neutrale bijstellingen	39
	1. Bestuur en bestuurlijke vernieuwing	39
	2. Openbare orde en veiligheid	40
	3. Sport.....	40
	4. Onderwijs	40
	5. Jeugd en maatschappelijke ondersteuning	42
	6. Participatie werk en inkomen.....	42
	7. Publiekszaken.....	43
	8. Kunst en cultuur	43
	9. Beheer openbare ruimte en milieu	44
	10. Ruimte wonen en wijken.....	46
	11. Economische zaken	48
	12. Bedrijfsvoering en vastgoed	49
	13. Financiën.....	50
	3.2 Opvolging aanvaarde moties en amendementen	51
	3.3 Kredieten investeringen gemeentelijk materieel 2016.....	55
	3.4 Afkortingenlijst	57

Hoofdstuk 1

1 Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2016. Het is een financieel-technische voorjaarsnota, waarin het lopende begrotingsjaar 2016 wordt geactualiseerd en inzicht wordt gegeven in het bijbehorende meerjarenperspectief 2016-2020.

Actualisatie 2016

Het vertrekpunt van deze voorjaarsnota is de Programmabegroting 2016 die op 12 november 2015 door uw raad is vastgesteld. In de begroting is het beleid voor het huidige begrotingsjaar en de komende begrotingsjaren beschreven.

Begin vorig jaar hebben wij u geïnformeerd over de aanpassingen die wij doorvoeren binnen de budgetcyclus. Ons uitgangspunt is dat wij beleidsinhoudelijke voorstellen en uitwerkingsopdrachten zoveel als mogelijk in de begroting opnemen. Bij de voorjaarsnota actualiseren wij dit waar nodig. De begroting is beleidsinhoudelijk van aard; de voorjaarsnota is beleidsarm. De meeste bijstellingen in deze voorjaarsnota zijn dus technisch van aard. We maken hierbij gebruik van alle bekende informatie van het Rijk (met name de decembercirculaire) en de realisatiecijfers uit de Programmarekening 2015 (budgetuitputting). Verder worden ook de belangrijkste parameters, zoals de ontwikkeling van het aantal inwoners en woningen geactualiseerd. Door technische bijstellingen door te voeren, is de administratie weer op orde en ontstaat er een zuiver vertrekpunt voor de begrotingsbehandeling.

Programmaplan Van vluchteling naar Almeerder

Actuele ontwikkelingen in de toename van de opvang van vluchtelingen en de huisvesting van statushouders vragen van ons dat wij de inhoud van het Programmaplan "Van vluchteling naar Almeerder" bij deze voorjaarsnota betrekken. De financiële consequenties voor het begrotingsjaar 2016 zijn in de voorjaarsnota verwerkt. Het inhoudelijke programmaplan wordt gelijktijdig met een separaat raadsvoorstel aan uw raad aangeboden. Bij de Programmabegroting 2017 zullen voorts de beleidsinhoudelijke keuzes en de bijbehorende financiële consequenties voor de komende jaren aan u worden voorgelegd.

1.1 Actualisatie perspectief

Het perspectief

Onderstaande tabel geeft een totaalbeeld van het geactualiseerde perspectief.

Tabel 1-1 bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
vertrekpunt				-61	329
actualisatie perspectief	-633	-1.784	-1.497	-994	202
onttrekking saldireserve	633				
	0	-1.784	-1.497	-1.055	531

Het perspectief sluit met een tekort in de jaren 2016 t/m 2019 van circa € 4,3 miljoen. In 2020 is er sprake van een overschot van € 0,5 miljoen. In deze voorjaarsnota wordt echter alleen de begroting 2016 sluitend gemaakt. Hiervoor doen we een onttrekking aan de saldireserve. In de saldireserve is daarna nog vrije ruimte van € 5 miljoen beschikbaar.

Het tekort voor de jaren 2017 tot en met 2019 wordt meegenomen bij het opstellen van de Programmabegroting 2017. De voorbereidingen voor de begroting beginnen dus met de opgave om dit tekort af te dekken. Wij vinden dit verantwoord omdat de saldireserve als achtervang voor het tekort kan dienen en omdat er structureel (in 2020) wel sprake is van begrotingsevenwicht.

Het perspectief is op een groot aantal onderdelen geactualiseerd. Het betreft de bijstelling van de ramingen van de algemene uitkering, onroerende zaak belastingen, vrijval van de rentebuffer, de bijzondere bijstand, sociaal domein, etc. Veelal gaat het om autonome ontwikkelingen, bijstelling van de uitgangspunten, of onverwachte, onuitstelbare en onvermijdelijke knelpunten. Ook is soms sprake van structurele doorwerking van effecten uit de Programmarekening 2015.

Budgettair neutrale bijstellingen

Bij de voorjaarsnota wordt, zoals te doen gebruikelijk, ook een administratieve begrotingswijziging gevoegd. In deze administratieve wijziging worden budgetten op de juiste plek in de begroting gezet, vindt budgetoverheveling plaats tussen programma's, worden doeluitkeringen van het Rijk op het juiste niveau geraamd en worden omissies uit de begroting gecorrigeerd. Dit is nodig om de begroting op orde te houden. Om voor uw raad inzichtelijk te maken welke wijzigingen dit betreffen hebben wij in bijlage 3 een toelichting opgenomen op deze mutaties.

Programmaplan Van vluchteling naar Almeerder

Gelijktijdig met deze voorjaarsnota wordt u het programmaplan Van vluchteling naar Almeerder aangeboden. De financiële consequenties voor het begrotingsjaar 2016 van dit programmaplan zijn verwerkt in deze voorjaarsnota. De uitgaven worden bij de betreffende programma's toegelicht.

De voornemens voor 2017 zullen worden betrokken bij de Programmabegroting 2017. Voor een integraal beeld zijn in deze tabel zowel de uitgaven voor 2016 als voor 2017 opgenomen. Het betreffen hier alleen de kosten van het zogenoemde "basispakket (wat moet)" zoals weergegeven in het programmaplan.

Tabel 1-2

bedragen x € 1.000

programma	lasten		specifieke dekking		saldo	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
4. onderwijs	-649	-465	162		-487	-465
6 participatie werk en inkomen, leefgebied overstijgend	-1.157	-772	681	560	-476	-212
participatie werk en inkomen	-3.215	-3.266	2.448	2.506	-767	-760
10 wonen	-404	-562			-404	-562
subtotaal	-5.425	-5.064	3.291	3.066	-2.134	-1.998
dekking uit gemeentefonds						
middelen vluchtelingenakkoord (totaal € 4,1 miljoen)					2.134	1.998
saldo					0	0

Middelen bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom

Zoals uit de tabel blijkt is het in principe mogelijk de kosten van de vluchtelingenopvang af te dekken uit de daarvoor beschikbare middelen. De middelen vluchtelingenakkoord bedragen in totaal € 4,1 miljoen. Voor een bedrag van € 1,3 miljoen zijn deze middelen reeds toegekend via de septembercirculaire 2015. Voor een bedrag van € 2,8 miljoen komen deze middelen beschikbaar via een decentralisatie uitkering. Deze uitkering vindt plaats op basis van het aantal geplaatste statushouders in onze gemeente.

Definitieve besluitvorming programmabegroting

In het programmaplan Van vluchteling naar Almeerder is naast het basispakket ook een pakket opgenomen wat "urgent nieuw beleid" is genoemd. Dit kan niet binnen de beschikbare middelen worden afgedekt. Bij de Programmabegroting 2017 zal definitieve besluitvorming plaatsvinden over de inzet van de middelen voor 2017.

1.2 Vooruitblik programmabegroting

Zoals aangegeven is de begroting in 2020 sluitend. Dit betekent echter niet dat er op dit moment geen sprake is van meerjarige knelpunten of van voorstellen voor nieuw beleid. Wij verwachten bij de Programmabegroting 2017 met enkele voorstellen te komen die structureel gefinancierd moeten worden. Voor een structureel bedrag van ruim € 2,5 miljoen zijn deze vanuit de organisatie al ingebracht in dit voorjaarsnotaproces. Het betreffen onder meer voorstellen inzake Omgevingswet, Floriade uitvoeringsorganisatie, Metropoolregio Amsterdam en Uitvoeringsorganisatie Toerisme en recreatie.

Deze voorstellen passen niet in het beleidsarme karakter van de voorjaarsnota. De inventarisatie is bovendien niet volledig. Indien gewenst komen deze voornemens bij de Programmabegroting 2017 aan de orde.

Zoals uit tabel 1-1 blijkt is er nu geen begrotingsruimte. Mogelijk bieden de mei- en septembercirculaire nog ruimte. Onze verwachtingen zijn echter niet hooggespannen, gelet op de begrotingsdoelstellingen van het Rijk.

Al met al betekent dit dat we een ingewikkeld begrotingsproces kunnen verwachten. De voorjaarsnota laat voor de jaren 2017 tot en met 2019 een tekort zien, de nu bekende knelpunten bedragen € 2,5 miljoen, terwijl de ruimte om deze op te lossen beperkt zal zijn.

Hoofdstuk 2

2 Programma's

2.1 Bestuur en bestuurlijke vernieuwing

Tabel 2-1

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	310	257	55	52	50
lasten startbegroting	-15.150	-14.592	-14.063	-13.477	-13.475
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-14.840</i>	<i>-14.335</i>	<i>-14.008</i>	<i>-13.425</i>	<i>-13.425</i>
actualisatie perspectief					
1. formatie Metropoolregio Amsterdam	-250				
<i>totaal mutaties</i>	<i>-250</i>				
eindtotaal	-15.090	-14.335	-14.008	-13.425	-13.425

Actualisatie perspectief

1. Formatie Metropoolregio Amsterdam

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is een bestuurlijk samenwerkingsverband van de stad Amsterdam en lokale en regionale overheden in het noordelijke deel van de Randstad. De samenwerking is gericht op de versterking van de internationale concurrentiepositie van de regio. Almere heeft belang bij een internationaal sterk concurrerende MRA en is daartoe expliciet betrokken bij de uitvoering van de actie-agenda MRA 2016-2020.

Almere is trekker van de thema's Economie en Wonen van de MRA-agenda. In de tweede helft van 2016 moeten de actie binnen de thema's worden uitgewerkt en voorbereid in samenwerking met de andere partners in het MRA-verband. De intensievere deelname aan de MRA vraagt ook meer inzet voor de (bestuurlijke) advisering op die inhoudelijke thema's en voor de versterking en ten de dele de opbouw van (bestuurlijke) netwerken.

Daarnaast zal Almere gastheer zijn in het najaar van 2016 om verder invulling te geven aan de samenwerking in de MRA. Deze bijeenkomst moet worden voorbereid en georganiseerd. De kosten daarvoor zijn binnen de bestaande middelen niet beschikbaar. Hiervoor wordt € 250.000 beschikbaar gesteld.

2.2 Openbare orde en veiligheid

Tabel 2-2

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	538	538	538	538	538
lasten startbegroting	-19.873	-19.570	-19.571	-19.571	-19.571
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-19.335</i>	<i>-19.032</i>	<i>-19.033</i>	<i>-19.033</i>	<i>-19.033</i>
eindtotaal	-19.335	-19.032	-19.033	-19.033	-19.033

Op dit programma vindt geen bijstelling plaats.

2.3 Sport

Tabel 2-3

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	2.731	2.731	2.731	2.731	2.731
lasten startbegroting	-12.024	-11.919	-12.447	-12.489	-12.489
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-9.293</i>	<i>-9.188</i>	<i>-9.716</i>	<i>-9.758</i>	<i>-9.758</i>
taakmutaties					
1. brede scholen combinatiefunctionarissen	13	13	13	13	13
<i>totaal mutaties</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>13</i>
eindtotaal	-9.280	-9.175	-9.703	-9.745	-9.745

Taakmutaties

1. Brede scholen combinatiefunctionarissen

Vanuit het gemeentefonds hebben wij minder geld ontvangen van het Rijk voor combinatiefunctionarissen. Deze korting is verrekend op dit programma.

2.4 Onderwijs

Tabel-2-4

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	9.256	2.752	3.042	2.195	2.069
lasten startbegroting	-39.938	-32.707	-33.093	-33.297	-33.171
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-30.682</i>	<i>-29.955</i>	<i>-30.051</i>	<i>-31.102</i>	<i>-31.102</i>
actualisatie perspectief					
1. onderwijs noodopvang statushouders	-487				
<i>totaal mutaties</i>	<i>-487</i>				
eindtotaal	-31.169	-29.955	-30.051	-31.102	-31.102

Actualisatie perspectief

1. Onderwijs noodopvang statushouders

Tabel 2-5

bedragen x € 1.000

	2016
taalcentrum inclusief huisvesting	-487
onderwijsleerpakket en eerste inrichting	-162
onttrekking reserve onderwijsleerpakket	162
statushouders onderwijs	-487

De kosten van het taalcentrum worden afgedekt uit de rijksmiddelen die beschikbaar worden gesteld vanuit het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. De dekkingsmiddelen hiervoor zijn opgenomen op programma 13 Financiën.

Taalcentrum inclusief huisvesting (schakelklassen)

In Almere is gekozen om autochtone en allochtone kinderen die een grote achterstand hebben in de Nederlandse taal een jaar lang intensief taalonderwijs aan te bieden via het Taalcentrum, daarbij is gekozen voor de voltijdsvariant. Het Taalcentrum verzorgt namens de gezamenlijke schoolbesturen het taalonderwijs in de vorm van schakelklassen Primair Onderwijs (PO) en Voortgezet Onderwijs (VO). Door de toename van het aantal leerplichtige vluchtelingen zijn er extra schakelklassen nodig en is er een tekort aan subsidie. Dit tekort aan subsidie geldt voor alle leerplichtige vluchtelingen, dus naast de statushouders ook degenen die in het azc en de noodopvang verblijven. Deze subsidie wordt verstrekt bovenop de middelen die het Taalcentrum van het Rijk ontvangt. Voor de huisvesting van het taalcentrum wordt rekening gehouden met € 53.000 aan extra uitgaven.

Onderwijs leerpakket en eerste inrichting

De gemeente heeft de wettelijke plicht om schoolbesturen een eenmalige vergoeding te geven voor uitgaven 1e inrichting meubilair en onderwijsleerpakketten voor primair en voortgezet onderwijs. Door de extra instroom van leerplichtige vluchtelingen wordt rekening gehouden met extra uitgaven ten laste van de hiervoor gereserveerde middelen.

2.5 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

Tabel 2-6

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	5.174	5.424	5.424	5.424	5.424
lasten startbegroting	-146.349	-144.286	-143.464	-143.955	-143.955
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-141.175</i>	<i>-138.862</i>	<i>-138.040</i>	<i>-138.531</i>	<i>-138.531</i>
actualisatie perspectief					
1. Wmo huishoudelijke hulp en gehandicaptenvoorzieningen	-144				
2. jeugdgezondheidszorg	-126		63	63	
 sociaal domein					
3. Wmo lokaal	889				
4. Wmo regionaal	-500				
5. jeugd lokaal	257				
6. jeugd regionaal	-2.270				
7. sociale infrastructuur	-855				
8. uitvoering privacywetgeving	-90				
9. verrekenen met reserve sociaal domein	2.569				
taakmutaties					
10. huishoudelijke hulptoelage	-520				
11. beschermd wonen	-1.505				
12. Wmo/AWBZ	-39				
13. decentralisatie Jeugdzorg	92				
<i>totaal mutaties</i>	<i>-2.242</i>		<i>63</i>	<i>63</i>	
eindtotaal	-143.417	-138.862	-137.977	-138.468	-138.531

Actualisatie perspectief

1. WMO huishoudelijke hulp en gehandicaptenvoorzieningen

WMO gehandicaptenvoorzieningen

Bij de programmabegroting 2016 is het budget voor trapliften naar beneden bijgesteld met € 136.000. Het laatste kwartaal van 2015 was er echter een toename in de plaatsing van het aantal trapliften. Mede doordat mensen langer thuis blijven wonen wordt er rekening mee gehouden dat de uitgaven in 2016 ook hoger zullen uitvallen.

Persoonsgebonden budget huishoudelijke hulp

Er is een eerste prognose gemaakt van de uitgaven in 2016 op basis van de jaarrekening 2015 en de klantontwikkeling. We verwachten dit jaar € 0,23 miljoen meer uit te geven aan de PGB huishoudelijke hulp.

Maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp

De verwachting is dat de uitgaven voor maatwerkvoorzieningen in 2016 iets lager uitvallen. Het voordeel wordt nu ingeschat op € 0,16 miljoen.

Bij de begroting zal een meerjarige actualisatie plaatsvinden van de WMO huishoudelijke hulp en gehandicaptenvoorzieningen.

2. Jeugdgezondheidszorg

Sinds 2016 geven de Zorggroep en de GGD de transitie naar één jeugdgezondheidszorg in Almere vorm en inhoud. Een van de beoogde effecten is het invullen van een structurele financiële taakstelling van 15% vanaf 2017. Hiervoor moeten voorbereidingskosten worden gemaakt door de gemeente. Uitgangspunt is dat de kosten hiervan (€ 126.000) worden terugverdiend in de jaren 2018 en 2019.

Sociaal domein

De ramingen van het sociaal domein zijn bij de voorjaarsnota incidenteel bijgesteld op basis van actuele ontwikkelingen, waaronder de resultaten van de jaarrekening 2015. Bij de programmabegroting 2017 vindt een integrale en meerjarige actualisatie plaats van de begroting sociaal domein.

3. Wmo lokaal

Dagbesteding

Bij dagbesteding is het budget in 2016 € 0,4 miljoen lager dan in 2015. Op basis van de contracten en (beperkte) declaraties voor 2016 is echter de verwachting dat het budget niet toereikend zal zijn en wordt er een nadeel verwacht van circa € 0,27 miljoen.

Individuele ondersteuning

Op basis van de realisatiecijfers over 2015 verwachten wij € 0,8 miljoen minder uit te gaan geven aan individuele ondersteuning.

Kortdurend verblijf volwassenen

Er was in de begroting nog geen rekening gehouden met de uitgaven voor kortdurend verblijf volwassenen, terwijl hier wel zorg voor wordt geleverd. Hiervoor is € 0,1 miljoen nodig.

Persoonsgebonden budget

Er is een eerste prognose gemaakt van de uitgaven in 2016 op basis van de jaarrekening 2015 en de klantontwikkeling. We verwachten dit jaar € 0,47 miljoen minder uit te geven aan de PGB.

4. Wmo regionaal

Eigen bijdrage Beschermd Wonen

In de begroting 2016 is rekening gehouden met circa € 2,4 miljoen aan eigen bijdragen voor beschermd wonen. De eigen bijdrage over 2015 is echter € 0,3 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Voorzichtigheidshalve wordt daarom ook de eigen bijdrage over 2016 met € 0,5 miljoen neerwaarts bijgesteld tot € 1,9 miljoen.

5. Jeugd lokaal

Vervoerskosten jeugd

Op basis van de realisatiecijfers over 2015 en een eerste prognose voor 2016, wordt voor de vervoerskosten jeugd lokaal een tekort verwacht van € 250.000. Dit ondanks het feit dat diverse bezuinigingsmaatregelen zijn doorgevoerd.

Persoonsgebonden budget

Er is een eerste prognose gemaakt van de uitgaven in 2016 op basis van de jaarrekening 2015 en de klantontwikkeling. We verwachten dit jaar € 0,51 miljoen minder uit te geven aan de PGB.

6. Jeugd regionaal

Residentiële jeugdzorg

Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2016 is uitgegaan van een prognose voor het gebruik van residentiele jeugdzorg. Uiteindelijk is het gebruik van residentiele jeugdzorg fors hoger gebleken dan in de begroting rekening mee was gehouden. Om te zorgen dat er in 2016 niet fors ingegrepen hoeft te worden in het zorgaanbod en te voorkomen dat jeugdigen niet de passende zorg zouden krijgen, is het budget richting zorgaanbieders verruimd. U bent hierover via een raadsbrief geïnformeerd.

Daarnaast zijn extra uitgaven gedaan om aanvullende capaciteit te treffen voor de crisisopvang. In totaal leidt dit tot circa € 2,1 miljoen extra uitgaven in 2016. Bij de programmabegroting 2017 vindt een actualisatie plaats van de bestedingen en haalbaarheid van de taakstelling op de residentiële jeugdzorg.

Landelijk gecontracteerde jeugdzorg

Het budget voor landelijk gecontracteerde jeugdzorg is bij de programmabegroting 2016 naar beneden bijgesteld omdat de declaraties op dat moment aanzienlijk lager waren dan het beschikbare budget. Eind 2015 zijn alsnog veel declaraties ingediend door de landelijke instellingen waardoor het budget niet toereikend was. We gaan er vanuit dat de uitgaven in 2016 op hetzelfde niveau liggen als 2015. Daarom wordt het budget met € 0,2 miljoen verhoogd.

Sociale infrastructuur

In deze voorjaarsnota worden de acute problemen op het gebied van de sociale infrastructuur aangepakt. Gebleken is dat er incidenteel extra inzet nodig is voor de volgende aandachtgebieden:

Tabel 2-7

bedragen x € 1.000

a	ondersteuning facturaties en declaraties	-565
b	rechtmatigheid	-105
c	kwaliteit van processen	-104
d	procescoördinatie op- en afschalen	-81
sociale infrastructuur		-855

Voor de programmabegroting zal de begroting voor de sociale infrastructuur integraal worden herijkt op basis van de ervaringen die de afgelopen anderhalf jaar zijn opgedaan. Daarbij is het uitgangspunt dat extra inzet op het ene taakgebied wordt opgelost door efficiency op andere taken.

a. ondersteuning facturaties en declaraties

Voor de administratieve verwerking en afhandeling van declaraties van zorgaanbieders wordt gebruik gemaakt van een extern servicebureau. Door uitbreiding met de nieuwe taken zijn de uitvoeringskosten naar verwachting € 0,5 miljoen hoger dan geraamd. Daarnaast zijn binnen de wijkteams een aantal ICT-projecten gestart die noodzakelijk zijn voor een goede dienstverlening richting burgers. Het huidige budget is hiervoor niet toereikend. Hiervoor wordt aanvullend € 0,1 miljoen gevraagd.

b. rechtmatigheid

De jaarrekening 2015 het eerste echte verantwoordingsmoment voor de uitgaven van het sociaal domein. Om de rechtmatigheid en volledigheid van de uitgaven in de jaarrekening zo veel als mogelijk te kunnen waarborgen en daarmee het risico op een beperkende accountantsverklaring te reduceren, is het noodzakelijk gebleken om extra capaciteit in te zetten. Dit heeft geleid tot circa € 0,1 miljoen aan extra kosten.

c. kwaliteit van processen

De kwaliteit van processen dient op korte termijn verder te worden verbeterd. Het gaat hierbij onder meer om het inkoopproces richting de aanbesteding 2017 en de werkinstructies binnen de wijkteams. Hiervoor wordt € 0,1 miljoen aan extra uitgaven verwacht.

d. procescoördinatie op- en afschalen

Uit de monitor en de berichten van onze partners blijkt dat een goede infrastructuur voor het op- en afschalen in Almere bij complexe zorgvraagstukken ontbreekt. Hiervoor worden procescoördinatoren aan de expertteams gezinsondersteuning toegevoegd onder leiding van de brandpunctfunctionaris. We vragen voornamelijk een incidenteel bedrag van € 81.000 voor 2016.

7. Uitvoering privacywetgeving

De nieuwe taken in het sociaal domein en de daaruit voortvloeiende verwerking van persoonsgegevens leiden tot extra werkzaamheden om te kunnen voldoen aan de privacywetgeving. Daarom is, voornamelijk voor een periode van één jaar, een privacy jurist aangesteld. Na dit jaar zal deze functie geëvalueerd worden.

8. Verrekenen actualisatie met reserve sociaal domein

Conform de bij de Programmabegroting 2016 gemaakte afspraken worden de mee- en tegenvallers binnen het sociaal domein verrekend met de daarvoor ingestelde reserve sociaal domein. Voor het oplossen van de actuele knelpunten in het sociaal domein wordt rekening gehouden met een onttrekking uit de reserve sociaal domein van € 2,6 miljoen. Bij de programmabegroting 2017 vindt een integrale actualisatie plaats van het sociaal domein.

Actualisatie risico's sociaal domein

In de jaarrekening is in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een tabel opgenomen van de risico's in het sociaal domein. De risico's voor zorg continuïteit en voor de eigen bijdrage beschermd wonen komen te vervallen, omdat dit nu hard in het perspectief is verwerkt. Er resteert nog een risicobedrag van € 2,7 miljoen.

Hierin is ook een bedrag van € 0,5 miljoen opgenomen voor de garantstelling richting regiogemeenten bij tekorten op regionale taken. Het college onderzoekt in aanloop naar de programmabegroting of de werking van de huidige regeling nog voldoet aan het beoogde effect.

In de onderstaande tabel geven wij inzicht in de beschikbare ruimte in de reserve sociaal domein.

omschrijving	bedrag
stand reserve sociaal domein jaarrekening	3,9
resultaatbestemming jaarrekening 2015	1,5
<i>beschikbaar voor risico's en verplichtingen</i>	<i>5,4</i>
risico's en verplichtingen sociaal domein jaarrekening 2015	-6,0
wijzigingen 2016	
bijstelling risico niet realiseren transformatie	0,6
onttrekking eigen bijdrage beschermd wonen	-0,5
onttrekking knelpunt residentiele jeugdzorg	-2,1
onttrekking t.b.v. begroting 2016	-0,7
<i>risico's sociaal domein voorjaarsnota 2016</i>	<i>-2,7</i>
resterende ruimte	0,0

In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met de definitieve uitkomsten van de jaarrekening 2015. Dit leidt naar verwachting nog tot een positieve bijstelling van de reserve.

Taakmutaties

Vorig jaar zijn via de decembercirculaire extra middelen door het rijk beschikbaar gesteld voor de uitvoering van nieuwe en/of bestaande taken; deze middelen komen op het programma 13 Financiën binnen. De uitgaven van deze taken staan op het programma.

9. Huishoudelijke hulp toelage

Op 4 december hebben de VNG, de FNV, de CNV en VWS afspraken gemaakt over het behoud van werkgelegenheid, fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en de kwaliteit van maatschappelijke ondersteuning. Voorts krijgen gemeenten de ruimte om in de overgangssituatie concrete afspraken te maken op de lokale situatie die de continuïteit ten goede komen. Voor 2016 is hiervoor een bedrag van € 104 miljoen beschikbaar gesteld. Almere ontvangt hiervoor € 0,5 miljoen. Dit bedrag wordt voor circa € 0,3 miljoen ingezet ter dekking van de verhoging van de tarieven voor huishoudelijke hulp. Daarnaast wordt een bedrag van € 0,2 miljoen ingezet voor vernieuwing van maatschappelijke ondersteuning, zoals thuisondersteuning. Om mantelzorgers te ontlasten is er landelijk een vouchersysteem ingericht waarmee de mantelzorger huishoudelijk hulp voor zichzelf kan inkopen.

10. Beschermd Wonen

Het Rijk heeft bij de decembercirculaire € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor beschermd wonen. Op basis van het bestedingsplan en afspraken met de regio is het noodzakelijk deze middelen in te zetten voor de diverse taken met betrekking tot beschermd wonen. Bij de komende meicirculaire zal meer duidelijkheid ontstaan of hier ook structurele middelen voor beschikbaar worden gesteld.

11. WMO/AWBZ

Dit betreft een correctie op het budget voor WMO lokaal vanuit de decembercirculaire.

12. Decentralisatie jeugdzorg

De financieringsafspraken met de VNG zijn opnieuw doorgerekend. Hierdoor is de verdeling van de budgetten voor jeugdzorg iets aangepast. Dit leidt voor Almere tot een neerwaartse bijstelling van de budgetten met € 92.000; deze korting is verwerkt op de post ambulans lokaal. Op basis van de realisatiecijfers over 2016 zal duidelijk moeten worden wat het exacte effect van deze korting is.

2.6 Participatie, werk en inkomen

Tabel 2-9

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	91.461	92.471	95.019	97.587	97.587
lasten startbegroting	-161.189	-160.078	-161.284	-163.434	-162.771
totaal startbegroting	-69.728	-67.607	-66.265	-65.847	-65.184
actualisatie perspectief					
1. actualisatie BUIG	2.000				
2. besluit bijstandverlening zelfstandigen (BBZ)	-51	-51	-51	-51	-51
3. bijzondere bijstand programmamiddelen	-1.400	-300			
bijzondere bijstand apparaatskosten	-330				
4. werk en inkomen statushouders	-267				
5. leefgebied overstijgende taken statushouders	-476				
6. vrijval budget collectieve ziektekostenverzekering	600				
7. eenmalige compensatieregeling	-280				
8. uitstroom bijstandsgerechtigden uit bronheffing	-170				
taakmutaties					
9. integratie uitkering re-integratiebudget nieuw	-29	-43	-56	-55	-55
10. vrouwenopvang	-105	-7	-7	-7	-7
11. herstructurering wsw-bedrijven	-400				
totaal mutaties	-908	-401	-114	-113	-113
eindtotaal	-70.636	-68.008	-66.379	-65.960	-65.297

Actualisatie perspectief

1. Actualisatie BUIG (Rijksbijdrage bijstandsuitkeringen)

In de Programmabegroting 2016 zijn de baten van de BUIG opgenomen voor een bedrag van € 84,9 miljoen. Ondertussen is het nader voorlopig budget voor de BUIG ontvangen. Dit leidt tot een positieve bijstelling van € 1,4 miljoen, waardoor het budget uitkomt op € 86,3 miljoen. In oktober verwachten we de definitieve beschikking over 2016 te ontvangen.

Daarnaast wordt verwacht dat het aantal uitkeringsgerechtigden in de komende jaren minder hard groeit dan eerder werd geraamd.

Op basis hiervan gaan we ervan uit dat er bij de voorjaarsnota € 2 miljoen aan BUIG middelen kan vrijvallen in 2016. Bij de programmabegroting worden de ramingen verder bijgesteld op basis van de dan beschikbare gegevens.

2. Besluit bijstandverlening zelfstandigen (BBZ)

Het BBZ staat voor de wet "Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen 2004" en biedt ondersteuning aan zelfstandigen in de vorm van een aanvulling op het inkomen en/of het leveren van bedrijfskrediet. De gemeente ontvangt hiervoor vanuit het rijk een vergoeding van circa 90% van de uitgaven. Omdat de uitgaven in 2016 naar verwachting hoger liggen dan begroot is € 51.000 extra budget nodig. De overige uitgaven worden gedekt vanuit de rijksbijdrage (zie ook bijlage 3.1 budgettaire neutrale wijzigingen)

3. Bijzondere bijstand

De volgende ontwikkelingen leiden tot een noodzakelijke verhoging van het programmabudget bijzondere bijstand:

- De toename van het aantal aanvragen beschermingsbewind en de tariefstijging van de daaraan verbonden (wettelijk vastgestelde) vergoeding¹.
- Een stijging van het aantal aanvragen bijzondere bijstand, waardoor het aantal aanvragen in het eerste kwartaal 2016 ten opzichte van het eerste kwartaal 2015 met 28% is gestegen.

¹ Als iemand niet zelf zijn financiën kan regelen, kan in specifieke gevallen beschermingsbewind worden aangevraagd.

- Het wegvallen van het incidentele budget over de periode 2013 tot en met 2015. Verwacht wordt dat de kosten door bovenstaand oorzaken € 1,4 miljoen hoger uitkomen dan geraamd. Bij de begroting zal een herijking plaatsvinden van de bijzondere bijstand. Daarbij wordt onder meer gekeken naar maatregelen waarmee het gebruik en de kosten van beschermingsbewind zoveel mogelijk kunnen worden beperkt. Er zal geen versoering op het pakket bijzondere bijstand worden doorgevoerd.

Dekking ten laste van het uitwerkingsakkoord "verhoogde asielinstroom"

De toename van het aantal aanvragen bijzondere bijstand wordt deels veroorzaakt door de plaatsing van statushouders in Almere. Het bestuursakkoord biedt tevens dekking aan extra uitgaven in reguliere taken van de gemeente. Daarom wordt een deel van de extra uitgaven op bijzondere bijstand hieruit afgedekt. Voor 2016 wordt rekening gehouden met circa € 0,5 miljoen aan extra uitgaven voor statushouders bij de bijzondere bijstand en voor 2017 € 0,3 miljoen.

Bijzondere bijstand apparaatskosten

Het aantal aanvragen bijzondere bijstand is begin 2016 explosief gestegen (28%). Om de aanvragen binnen de wettelijke termijnen te kunnen afhandelen is het noodzakelijk extra capaciteit in te zetten.

4. Werk en inkomen statushouders

Tabel 2-10

bedragen x € 1.000

	2016
extra capaciteit bijstandverlening en re-integratie	-1.280
extra bijstandsuitgaven	-986
extra dekking BUIG	986
erkenning verworven competenties	-449
<i>totale lasten</i>	<i>-1.729</i>
dekking	
re-integratiemiddelen bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom	789
ESF middelen bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom	673
totaal	-267

De netto kosten worden afgedekt uit de Rijksmiddelen uit het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. Deze Rijksbijdrage is opgenomen op programma 13 Financiën.

Extra capaciteit bijstandverlening en re-integratie

Het betreft hier de personeelskosten voor extra begeleiding en re-integratie trajecten. Omdat de begeleiding en re-integratie van statushouders intensiever is dan bij reguliere klanten wordt rekening gehouden met extra capaciteitsinzet.

Extra bijstand uitgaven

De verwachting is dat de extra instroom van statushouders leidt tot hogere bijstand uitgaven. Omdat in de berekening van het macrobudget voor de bijstand (BUIG) nog geen rekening is gehouden met de toename van de uitgaven door instroom van statushouders heeft het Rijk hiervoor eenmalig extra middelen beschikbaar gesteld voor 2016 en 2017. Deze middelen zijn voorgefinancierd en worden over de periode 2018 t/m 2025 weer verrekend met de BUIG.

Erkenning verworven competenties

Een derde van de statushouders heeft een aanvullende opleiding nodig om aan het werk te kunnen gaan. Er wordt een systematiek ontwikkeld om in een vroeg stadium van de asielopvang de benodigde informatie over onder andere de competenties, diploma's, werkervaring en taalvaardigheid van statushouders in kaart te brengen, met het oog op toeleiding naar onderwijs en werk (screening). Door bij de koppeling van statushouder aan de gemeente rekening te houden met het arbeidspotentieel (matching) van de statushouder kunnen statushouders sneller aan het werk komen.

Re-integratiemiddelen bestuursakkoord

In het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom is afgesproken dat landelijk een bedrag van € 140 miljoen beschikbaar komt voor dekking van integratie en participatie van vergunninghouders. Het bedrag zal worden verdeeld op basis van het aantal vergunninghouders. Deze bijdrage wordt niet via het gemeentefonds uitgekeerd, maar via een specifieke uitkering. We gaan er vanuit dat we uit dit bedrag de uitvoeringskosten van re-integratie kunnen bekostigen.

ESF middelen bestuursakkoord

In het bestuursakkoord zijn ook afspraken gemaakt over dekking van uitgaven voor re-integratie vanuit de ESF middelen. Hiervoor komt landelijk een bedrag van € 116 miljoen beschikbaar. Per regio dient hiervoor een aanvraag te worden ingediend. Wij gaan er vanuit dat de uitvoeringskosten participatiewet en bijzondere bijstand uit dit bedrag kunnen worden afgedekt.

5. Leefgebied overstijgende taken

Tabel 2-11

bedragen x € 1.000

leefgebied overstijgende taken	2016
maatschappelijke begeleiding	-681
dekking COA	681
culturele sensitiviteit	-30
tolken	-180
tijdelijke noodopvang	-47
voorbereiding en uitvoeringskosten programmaplan	-219
	-476

De netto kosten worden afgedekt uit de Rijksmiddelen uit het uitwerkingssakkoord Verhoogde Asielinstroom. Deze Rijksbijdrage is opgenomen op programma 13 Financiën.

Maatschappelijke begeleiding

In het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom is afgesproken dat de € 1.000 per statushouder voor maatschappelijke begeleiding wordt opgehoogd naar € 2.370 per statushouder. Uitgangspunt is dat dit vergoed wordt door het COA. De maatschappelijke begeleiding zal in Almere op een andere wijze worden vormgegeven dan tot nu toe het geval is. Naast administratieve zaken en wegwijs maken in de wijk zullen er ook activiteiten in het kader van taal en inburgering en oriëntatie op de maatschappij en arbeidsmarkt onderdeel gaan uitmaken van de maatschappelijke begeleiding. Bovendien wordt de statushouder verplicht om een participatieverklaring te tekenen.

Culturele sensitiviteit

Het is van belang dat hulpverleners en uitvoerende medewerkers worden geschoold in culturele sensitiviteit zodat signalen bij statushouders tijdig kunnen worden opgepikt en misverstanden worden voorkomen.

Tolken

Professionele tolken zijn onontbeerlijk bij diagnose, intake en voortgangsgesprekken door uitvoerders bij de gemeente en bij hulpverleners en andere partners in de stad.

Tijdelijke noodopvang

Dit zijn kosten (huur van een ruimte, vervoerskosten en materiaalkosten) die gerelateerd zijn aan het organiseren van vrijwilligersinitiatieven voor mensen in de noodopvang.

Vorbereiding en uitvoeringskosten programmaplan

Dit zijn kosten voor het voorbereiden van het programmaplan statushouders, maatschappelijke opvang en communicatiekosten om de bewoners en onze maatschappelijke partners in de stad te informeren over de ontwikkelingen rondom het dossier statushouders.

6. Vrijval budget collectieve ziektekostenverzekering

Per 1 januari 2015 is de verantwoordelijkheid voor de collectieve ziektekostenverzekering over gegaan naar de gemeenten. Het Rijk heeft hierbij een korting opgelegd van 25%. Hierbij is de doelgroep beperkt. De gemeente heeft een contract afgesloten met een nieuwe verzekeraar. Om hiervan gebruik te maken moeten de cliënten overstappen van hun oude verzekering naar de door de gemeente gecontracteerde verzekeraar. Het overstappen van verzekeraar blijkt voor deze doelgroep een complexe aangelegenheid. Cliënten hebben hiervoor begeleiding nodig. Daardoor maakt momenteel nog niet iedereen gebruik van deze mogelijkheid en ontstaat er een onderuit putting van € 600.000. Deze middelen worden deels opnieuw aangewend voor de doelgroep middels een eenmalige compensatieregeling en een regeling voor uitkeringsgerechtigden. Het restant valt vrij in het perspectief.

7. Eenmalige compensatieregeling

Voorgesteld wordt bij wijze van uitzondering een aantal groepen éénmalig financieel tegemoet te komen met een compensatie regeling in 2016, zodat de beschikbare middelen alsnog bij de beoogde doelgroep terecht komen. De kosten van een dergelijke regeling worden geraamd op € 200.000. Daarnaast worden de uitvoeringskosten geraamd op € 80.000. Totale geraamde incidentele kosten voor het jaar 2016 bedragen € 280.000.

8. Uitstroom bijstandsgerechtigden uit bronheffing

Het ministerie van VWS is bezig met een regeling "Uitstroom Bijstandsgerechtigden". Deze regeling heeft als doel bepaalde bijstandsgerechtigden uit de bronheffing (boete bij achterstallige betaling van de premie ziektekostenverzekering) te laten stromen onder strenge voorwaarden. Dit vergt een nauwe samenwerking tussen de zorgverzekeraar en de gemeente. Naar verwachting zal deze regeling in 2016 van kracht gaan. De gemeente Almere heeft zich bij Menzis aangemeld als pilot gemeente. Verwacht wordt dat de kosten voor 2016 circa € 170.000 bedragen. Wat de structurele kosten zijn voor de jaren 2017 en verder moet nog nader worden uitgezocht evenals hoe deze structurele kosten gedekt worden.

Taakmutaties

9. Integratie uitkering re-integratiebudget

Bij de Decemercirculaire is de verdeling van het re-integratiebudget aangepast op de uitkomsten van de nieuwe verdeling van de WWB-ers en de overgang van nieuwe doelgroepen WSW en Wajong naar het re-integratiebudget. De budgetten hebben wij hierop bijgesteld.

10. Vrouwenopvang

Bij de decemercirculaire is eenmalig € 105.000 ontvangen ten behoeve van de regionale middelen vrouwenopvang. Dit betreft een correctie van het rijk met betrekking tot de ramingen voor het programma uitvoeringskracht van gemeenten uit de septembercirculaire, waarbij door het rijk een te hoge korting was doorgevoerd. Dit is nu hersteld.

11. Herstructurering Wsw-bedrijven

Het kabinet heeft in 2015 landelijk € 30 miljoen beschikbaar gesteld om de herstructurering van de sociale werkvoorziening te ondersteunen. Om aan te sluiten op de regionale ontwikkelingen in de arbeidsmarktregio's is hierbij gekozen voor een regionale aanpak. Dit geldt dient om de innovatie en transformatie van de sociale werkvoorziening een extra impuls te geven. Hiervoor is in samenwerking met en met instemming van de gemeenten in de regio Flevoland en de sociale partners een plan van aanpak 'Transformatie & Innovatieplan sociale werkvoorzieningsbedrijf' opgesteld. In dat plan is de doorontwikkeling van de sociale werkvoorziening op een drietal niveaus uitgewerkt. Om de doorontwikkeling mogelijk te maken hebben wij de middelen beschikbaar gesteld aan de drie organisaties in de regio Flevoland: Tomingroep, Concern for Work en Impact. Via een afzonderlijke raadsbrief hebben wij u hierover geïnformeerd.

2.7 Publiekszaken

Tabel 2-12

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	3.430	3.842	3.641	3.277	3.277
lasten startbegroting	-11.270	-11.120	-10.907	-10.543	-10.543
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-7.840</i>	<i>-7.278</i>	<i>-7.266</i>	<i>-7.266</i>	<i>-7.266</i>
taakmutaties					
1. referendum associatieverdrag EU en Oekraïne	-335				
2. faciliteitenbesluit opvang asielzoekers	-158				
<i>totaal taakmutaties</i>	<i>-493</i>				
eindtotaal	-8.333	-7.278	-7.266	-7.266	-7.266

Taakmutaties

1. Referendum associatieverdrag EU en Oekraïne

Op 6 april 2016 is het referendum met betrekking tot het associatieverdrag met Oekraïne gehouden. Hiervoor heeft het kabinet € 30 miljoen beschikbaar gesteld. Ter dekking van de kosten van de organisatie van het referendum heeft Almere een vergoeding ontvangen van € 335.000 via het gemeentefonds. Omdat de kosten voor het referendum zijn voorgefinancierd uit de reserve verkiezingen, wordt dit bedrag nu weer terug gestort in de reserve verkiezingen.

2. Faciliteitenbesluit opvang asielzoekers

Het betreft hier de inschrijving en registratie van 300 asielzoekers in de Basisregistratie Personen. Hiervoor is € 158.000 beschikbaar gesteld door het Rijk via de doeluitkering faciliteitenbesluit opvang asielzoekers.

2.8 Kunst en cultuur

Tabel 2-13

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	444	444	439	439	439
lasten startbegroting	-21.624	-20.652	-20.628	-20.628	-20.628
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-21.180</i>	<i>-20.208</i>	<i>-20.189</i>	<i>-20.189</i>	<i>-20.189</i>
actualisatie perspectief					
1. inventaris Kunstlinie Almere-Flevoland	-48	-208	-208	-208	-208
<i>totaal actualisatie perspectief</i>	<i>-48</i>	<i>-208</i>	<i>-208</i>	<i>-208</i>	<i>-208</i>
eindtotaal	-21.228	-20.416	-20.397	-20.397	-20.397

Actualisatie perspectief

1. Inventaris Kunstlinie Almere-Flevoland

Bij de bouw en inrichting van de schouwburg zijn geen afspraken gemaakt over de vervanging van de inventaris. Dit betekent dat er geen middelen beschikbaar zijn om de inventaris te kunnen vervangen. Om Kunstlinie Almere-Flevoland in staat te stellen om haar vervangingsvraag te kunnen invullen en de inventaris in stand te houden is jaarlijks een extra budget nodig. In de begroting 2010 is besloten dat deze middelen beschikbaar worden gesteld op het moment dat de investeringen aan de orde zijn. Dit geldt nu voor de investeringen voor 2016 en 2017. Vanaf 2022 zijn nog aanvullende bedragen noodzakelijk die te zijner tijd beschikbaar zullen worden gesteld. De aanvullende bedragen bestaan uit twee aanvullende tranches: vanaf 2022 aanvullend € 137.000 en vanaf 2027 tenslotte nogmaals € 208.000.

2.9 Beheer openbare ruimte en milieu

Tabel 2-14

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	79.630	75.459	75.407	75.416	75.806
lasten startbegroting	-121.914	-118.788	-118.953	-117.467	-117.857
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-42.284</i>	<i>-43.329</i>	<i>-43.546</i>	<i>-42.051</i>	<i>-42.051</i>
actualisatie perspectief					
1. autonome groei beheer en onderhoud	-50	-110	-145	-313	-323
taakmutaties					
2. wegvallen doeluitkering topografische basiskaart	-72	-123	-123	-123	-123
<i>totaal mutaties</i>	<i>-122</i>	<i>-233</i>	<i>-268</i>	<i>-436</i>	<i>-446</i>
eindtotaal	-42.406	-43.562	-43.814	-42.487	-42.497

Actualisatie perspectief

1. Autonome groei beheer en onderhoud

Dit betreft de bijstelling van de budgetten voor beheer en onderhoud in verband met de groei van de stad. Hierdoor neemt het te onderhouden areaal toe.

Taakmutaties

2. Wegvallen doeluitkering topografische basiskaart

In de begroting wordt rekening gehouden met structurele inkomsten van € 123.000 als dekking voor de werkzaamheden voor de topografische basiskaart. De financiering geschiedt door het ministerie van Infrastructuur en Milieu. In januari van dit jaar heeft het ministerie van aangegeven dat een bezuiniging voor 2016 wordt doorgevoerd van 43%. Hierdoor ontvangen wij in 2016 € 72.000 minder. Omdat de werkzaamheden hetzelfde blijven, zijn er geen mogelijkheden om kosten te besparen.

Met ingang van 2017 wordt de bijdrage van het ministerie helemaal stopgezet. Financiering vindt dan plaats via de uitkering uit het gemeentefonds.

2.10 Ruimte wonen en wijken

Tabel 2-15

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	91.743	84.309	113.902	114.899	106.270
lasten startbegroting	-106.142	-96.458	-125.684	-126.681	-118.052
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-14.399</i>	<i>-12.149</i>	<i>-11.782</i>	<i>-11.782</i>	<i>-11.782</i>
actualisatie perspectief					
1. bestemmingsplannen	-258	-124			
2. statushouders woningen	-404				
<i>totaal mutaties</i>	<i>-662</i>	<i>-124</i>			
eindtotaal	-15.061	-12.273	-11.782	-11.782	-11.782

Actualisatie perspectief

1. Bestemmingsplannen

Op grond van de business case actualisatie bestemmingsplannen is voor de periode 2015 t/m 2017 extra geld beschikbaar gesteld (€ 367.000) om de achterstand in het actualiseren weg te werken. Deze actualisatie is nodig, omdat anders geen wettelijk kader is om bouwaanvragen te toetsen en om bouwleges in rekening te brengen. In deze actualisatie is geen rekening gehouden met onderstaande bestemmingsplannen:

- Floriade: het plan is opgeknipt in twee delen, waardoor twee procedures doorlopen moeten worden.
- Onderliggend Wegennetwerk (A6): dit betreft meerwerk als gevolg van de beroepszaak bij de Raad van State.
- Steiger – Schakelwijk – Kasteel: ten gevolge van het bestuurlijke besluit om het plangebied Floriade aan te passen moet er nu één extra plan worden opgesteld.
- Parapluplan: dit is een bestemmingsplan waarbij meerdere geldende bestemmingsplannen tegelijk op onderdelen worden herzien. In dit geval om het mogelijk te maken dat vervanging kan plaatsvinden van het ondergrondse hoogspanningsleidingtracé ten behoeve van de nieuwe leiding, die de verouderde leiding van onvoldoende capaciteit vervangt.

De actualisatie van deze bestemmingsplannen is nodig om de voortgang van de projecten te kunnen waarborgen. Daarom wordt er extra budget beschikbaar gesteld.

2. Statushouders woningen

Tabel 2-16

bedragen x € 1.000

	2016
project/procesbegeleiding plan van aanpak	-136
extra kosten activeren van particuliere huurmarkt	-50
extra begeleidingskosten bij onzelfstandig wonen	-100
technisch projectleider tijdelijke woonruimte	-68
budget onrendabele top statushouders	-50
totaal	-404

Deze kosten worden afgedekt uit de rijksmiddelen die beschikbaar worden gesteld vanuit het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. De dekkingsmiddelen hiervoor zijn opgenomen op het programma 13 Financiën.

De aanpak van de huisvesting van statushouders vergt extra inspanningen. Er moet in 2016 een achterstand van ruim 180 te huisvesten statushouders worden ingelopen en de reguliere opgave voor 2016 bedraagt naar verwachting 500 te huisvesten statushouders. Om deze aantallen te halen is een andere werkwijze nodig dan tot nu toe werd gevolgd: meer onzelfstandig huisvesten, meer groepsarrangementen, meer (al dan niet tijdelijke) woonruimte realiseren. Voor de uitvoering van deze werkwijze is capaciteit nodig.

Project/procesbegeleiding plan van aanpak

Het betekent een andere vorm van matching tussen vraag (COA) en aanbod (corporaties), een andere werkwijze tussen gemeente en corporaties, ontschotting en herordening van bijdragen. Om dat proces vorm te geven en succesvol te laten zijn, is een procesmanager nodig voor een half jaar.

Extra kosten activering particuliere huurmarkt

Het is van belang dat de particuliere woningvoorraad ook beschikbaar komt voor de (sociale) huursector.

Extra begeleidingskosten bij onzelfstandig wonen

Deze begeleiding is nodig om te zorgen dat er geen overlast komt in wijken en buurten in Almere.

Technisch projectleider

Het betekent ook extra tijdelijke woningen en groepsaccommodaties en waar mogelijk verbouwingen van leegstaand of leegkomend zorgvastgoed. Voor dat doel is een (technisch) projectleider nodig voor een half jaar.

Budget onrendabele top in onzelfstandige wooneenheden

Omdat statushouders jonger dan 23 jaar geen recht hebben op huurtoeslag wordt rekening gehouden met extra kosten voor de huur.

2.11 Economische ontwikkeling

Tabel 2-17

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	2.561	2.072	2.072	2.072	2.072
lasten startbegroting	-7.863	-6.704	-6.704	-6.704	-6.704
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-5.302</i>	<i>-4.632</i>	<i>-4.632</i>	<i>-4.632</i>	<i>-4.632</i>
eindtotaal	-5.302	-4.632	-4.632	-4.632	-4.632

Op dit programma vindt geen bijstelling plaats.

2.12 Bedrijfsvoering en vastgoed

Tabel 2-18

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	18.454	17.589	17.529	18.063	17.463
lasten startbegroting	-38.453	-30.345	-30.158	-33.107	-32.935
<i>totaal startbegroting</i>	<i>-19.999</i>	<i>-12.756</i>	<i>-12.629</i>	<i>-15.044</i>	<i>-15.472</i>
eindtotaal	-19.999	-12.756	-12.629	-15.044	-15.472

Op dit programma vindt geen bijstelling plaats.

2.13 Financiën

Tabel 2-19

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
startbegroting					
baten startbegroting	414.645	392.572	393.882	397.471	401.761
lasten startbegroting	-18.588	-13.241	-16.725	-18.872	-23.007
<i>totaal startbegroting</i>	<i>396.057</i>	<i>379.331</i>	<i>377.157</i>	<i>378.599</i>	<i>378.754</i>
actualisatie perspectief					
1. actualisatie gemeentefonds	-1.120	-910	-544	53	1.118
2. rijksmiddelen verhoogde asielinstroom	2.134	300			
3. dividend nutsbedrijven	374	175	-114	-114	-114
4. onroerende zaakbelastingen	-701	-440	-374	-289	-85
5. overige belastingen	-107	-116	-124	-135	-135
6. vrijval rentebuffer	1.000				
7. onttrekking saldireserve	633				
taakmutaties					
8. taakmutaties gemeentefonds	2.986	160	173	172	172
<i>totaal mutaties</i>	<i>5.199</i>	<i>-831</i>	<i>-983</i>	<i>-313</i>	<i>956</i>
eindtotaal	401.256	378.500	376.174	378.286	379.710

Actualisatie perspectief

1. Bijstelling gemeentefonds

Bij de Programmabegroting 2016 hebben wij de ramingen van de algemene uitkering bijgesteld op de uitkomsten van de Septembercirculaire 2015. Op basis van de uitkomsten van de Decembercirculaire 2015 en de uitkomsten van de Programmarekening 2015 hebben wij de ramingen in deze voorjaarsnota nu geactualiseerd. In onderstaande tabel zijn de financiële effecten in beeld gebracht.

Tabel 2-20

bedragen x € 1.000

	2016	2017	2018	2019	2020
a. actualisatie van de ramingen					
• aanpassing overige verdeelmaatstaven	-952	-1.087	-1.114	-1.187	-621
• aanpassing maatstaf woonruimten	-366	-221	-214	-222	-105
• aanpassingen WOZ waarde	195	201	207	211	221
b. opschalingskorting					-847
c. bijstelling woningbouwprognose	3	197	607	1.251	2.470
eindtotaal	-1.120	-910	-544	53	1.118

a. Actualisatie van de ramingen

- **Aanpassing overige verdeelmaatstaven**
De uitkering uit het gemeentefonds wordt via een groot aantal verdeelmaatstaven uitgekeerd aan gemeenten. Op basis van de uitkomsten van de programmarekening 2015, onze prognoses met betrekking tot de bevolkingsopbouw en landelijke trends hebben wij onze ramingen bijgesteld. Omdat de bevolkings-samenstelling (jongeren, ouderen, minderheden, etc.) anders uitvalt, ontvangen wij een lagere uitkering.
- **Aanpassing van de maatstaf woonruimten**
Sinds vorig jaar is de verdeling van het gemeentefonds ingrijpend gewijzigd. Gemeenten met studentenflats en of zorginstellingen werden hierbij benadeeld. Om de nadelige effecten van deze gemeenten te verkleinen is met ingang van 2016 de definitie van de maatstaf woonruimten aangepast. Hierdoor ontvangen gemeenten met studentenflats en/of zorginstellingen nu een hogere algemene uitkering. Dit pakt voor Almere nadelig uit.

- **Aanpassing WOZ-waarde**
Bij de verdeling van de algemene uitkering wordt rekening gehouden met de belastingcapaciteit van de gemeente. Als een gemeente minder belasting (tegen een voor alle gemeenten geldend tarief) kan heffen, wordt de uitkering verhoogd en omgekeerd. Omdat onze belastingcapaciteit (WOZ-waarde) lager is uitgevallen ontvangen wij een hogere uitkering.

b. Opschalingskorting

Het Kabinet wil voor gemeenten een minimale schaalgrootte hanteren van 100.000 inwoners. Omdat dit tot efficiencyvergroting leidt voor alle gemeenten wordt het gemeentefonds al vanaf 2015 jaarlijks gekort. De oplopende korting leidt tot een nadeel voor het perspectief.

c. Bijstelling woningbouwprognose

Wij hebben op basis van het MPGA 2016 onze woningbouwprognose bijgesteld. Het herstel in de verkopen van bestaande woningen is zichtbaar. Ook in de nieuwbouwproductie is te zien dat het dieptepunt van de markt in 2013 lag en dat sindsdien het herstel is ingezet. We gaan nu uit van de volgende prognose:

Tabel 2-21

	aantal nieuwe woningen				
	2016	2017	2018	2019	2020
er was geraamd	700	750	800	855	809
nieuwe raming	800	970	940	1.230	1.270
mutatie	100	220	290	375	461

2. Rijksmiddelen bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom

Onderstaande middelen worden nu bij de voorjaarsnota betrokken om de incidentele uitgaven voor de instroom van statushouders in 2016 af te dekken.

Tabel 2-22

	bedragen x € 1.000	
	2016	2017
accres septembercirculaire	1.300	
bedrag per statushouder	834	300
totaal	2.134	300

Accres septembercirculaire

In de septembercirculaire 2015 is € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor dekking van de kosten van de nieuwe instroom van asielzoekers en statushouders.

Bedrag per statushouder

Daarnaast is in het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom afgesproken dat er landelijk € 245 miljoen beschikbaar komt via een decentralisatie uitkering. Dit bedrag wordt uitgekeerd op basis van het aantal geplaatste statushouders. De definitieve uitkering kan dus pas achteraf worden vastgesteld. Almere krijgt hiervan in principe € 2,8 miljoen. Daarvan wordt nu € 1,2 miljoen ingezet. De inzet van de resterende middelen wordt betrokken bij de programmabegroting 2017.

3. Dividend nutsbedrijven

Recentelijk hebben Vitens en Alliander hun jaarrekening over 2015 gepubliceerd. Op basis van de informatie uit deze jaarrekeningen hebben wij onze ramingen bijgesteld. Omdat over 2015 een hogere dividenduitkering Vitens wordt ontvangen, is per saldo nog sprake van een voordeel in 2016. In 2017 verwachten wij ook een hoger dividend te ontvangen, vanwege een incidentele bate bij Alliander. Vanaf 2018 verwachten wij echter minder dividend over ons aandelenpakket Vitens te ontvangen.

4. Onroerende zaakbelastingen

Tabel 2-23

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
a. doorwerking effecten jaarrekening	-313	-329	-338	-352	-366
b. bezwaar en beroep	-250	-250	-250	-250	-250
c. tariefsverhoging ozb niet-woningen		250	250	250	250
d. oplevering nieuwbouw kantoren etc.	-138	-146	-146	-146	-145
e. bijstelling woningbouwprognose		35	110	209	426
totaal	-701	-440	-374	-289	-85

a. Doorwerking effecten Programmarekening 2015

Op basis van de uitkomsten van de Programmarekening 2015 hebben wij de ramingen van de OZB bijgesteld. Als gevolg van de economische crisis valt de opbrengst OZB lager uit. Hierdoor is onder andere sprake van inkomstenderving door leegstand. Dit heeft niet alleen een effect op de opbrengst, maar ook een drukkend effect op de WOZ-waardering van het onroerend goed. Daarnaast is het afgelopen jaar ook de opbrengst OZB voor een aantal zorginstellingen en het ziekenhuis naar beneden bijgesteld, vanwege wettelijke vrijstellingen. In totaal heeft dit geresulteerd in een structureel nadeel van € 0,4 miljoen

b. Bezwaar en beroep.

Het afgelopen jaar is ook een nadeel ontstaan door vermindering van de aanslag OZB wegens bezwaar en beroep. Als gevolg hiervan is de WOZ-waarde van niet woningen neerwaarts bijgesteld met € 51 miljoen; dit heeft geleid tot € 0,25 miljoen inkomstenderving.

c. Tariefsverhoging ozb niet woningen

Er vindt jaarlijks een hertaxatie plaats van de waarde van het onroerend goed in de gemeente. Daarbij wordt het effect van de waardeontwikkeling van het onroerend goed op de tarieven, door ons meegenomen bij het vaststellen van de tarieven. Als de waarde van het onroerend goed daalt, dan stijgt het tarief. Hierbij hanteren wij het uitgangspunt dat na verdiscontering van het effect van de hertaxatie in het tarief, de aanslag OZB gelijk blijft aan het vorig jaar. Via de werking van dit principe zorgen wij er voor dat de totale opbrengst van de onroerende zaakbelasting voor de gemeente niet wijzigt door hertaxatie.

Bij de vaststelling van het tarief voor 2015 gingen wij er nog vanuit dat de WOZ-waarde van niet woningen met € 106 miljoen zou dalen. Via bezwaar en beroep heeft echter nog een waarde correctie vanuit de markt plaatsgevonden op onze vaststelling. Onze belastingopbrengst over 2015 is hierdoor dus niet gelijk gebleven, maar met € 0,25 miljoen gedaald. Dit effect had om deze redenen meegenomen kunnen worden bij de vaststelling van het tarief in 2015. Daarom stellen wij voor om de tarieven voor ozb niet-woningen hiervoor vanaf 2017 te verhogen met ca 1,4%.

d. Oplevering nieuwbouw kantoren etc.

In de begroting ramen wij een investeringsvolume van € 50 miljoen per jaar voor investeringen van bedrijven, kantoren en winkels, scholen en diverse maatschappelijke investeringen. Omdat er het afgelopen jaar minder onroerend goed is opgeleverd (geen € 50 miljoen maar € 22 miljoen), is een nadeel van € 0,2 miljoen ontstaan op de opbrengst OZB-niet woningen.

e. Bijstelling woningbouwprognose

De bijstelling van de woningbouwprognose leidt tot een hogere opbrengst van € 0,4 miljoen in 2020.

5. Overige belastingen

Zoals in de Programmarekening 2015 is toegelicht, wordt er minder hondenbelasting geïncasseerd geraamd. Op grond hiervan hebben wij de ramingen verlaagd met € 79.000 in 2016 oplopend naar € 107.000 in 2020. Voorts is in 2014 het besluit genomen om enkele onderdelen (onder andere terrassen en uitstallingen) buiten het precario te laten. Omdat de effecten hiervan nadeliger uitpakken, hebben wij de opbrengst met € 28.000 structureel verlaagd.

6. Vrijval rentebuffer

Uit een eerste actualisatie van het renteresultaat blijkt dat er sprake is van een positief renteresultaat.

7. Saldireserve

Zoals aangegeven in het hoofdstuk actualisatie perspectief wordt het tekort voor het begrotingsjaar 2016 afgedekt uit de saldireserve.

Taakmutaties

8. Taakmutaties gemeentefonds

Via de decembercirculaire zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van nieuwe en bestaande taken. Deze zijn in onderstaande tabel in beeld gebracht. Tegenover deze extra inkomsten, staan extra uitgaven. Deze zijn op de diverse programma's opgenomen.

Tabel 2-24

bedragen x € 1.000

taakmutaties	2016	2017	2018	2019	2020
programma sport					
brede scholen combinatiefunctionarissen	-13	-13	-13	-13	-13
programma jeugd en maatschappelijke ondersteuning					
huishoudelijke hulptoelage	520				
beschermde wonen	1.504				
Wmo	40				
decentralisatie Jeugdzorg	-92				
programma participatie, werk en inkomen					
vrouwenopvang	105	7	7	7	7
integratie uitkering P-budget nieuw	29	43	56	55	55
herstructurering wsw-bedrijven	400				
programma publiekszaken					
eenmalige bijstelling ivm referendum associatieverdrag EU en Oekraïne	335				
faciliteitenbesluit opvangcentra asielzoekers	158				
programma bedrijfsvoering					
grootschalige basiskaart		123	123	123	123
per saldo	2.986	160	173	172	172

Hoofdstuk 3

3 Bijlagen

3.1 Budgettaire neutrale bijstellingen

Hieronder zijn per programma de bijstellingen met een neutraal karakter in beeld gebracht.

1. Bestuur en bestuurlijke vernieuwing

Tabel 3-1

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015	-145				
b. uitgaven uit reserve incidenteel beleid	-119				
c. inzet overige reserves	-290				
baten					
a. inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015	145				
b. onttrekking uit reserve incidenteel beleid	119				
c. inzet overige reserves	290				
totaal	0				

a. Inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015

Zoals aangegeven in de Programmarekening 2015 zijn voor diverse projecten in 2015 minder uitgaven gedaan dan voorzien en daarom is minder onttrokken aan de reserve Fonds Verstedelijking Almere. De betreffende activiteiten vinden doorgang in 2016 en verder. De projecten die vertraagd zijn en nog niet in de begroting van 2016 waren opgenomen, worden nu alsnog geraamd op de betreffende raadsprogramma's. Voor het programma bestuur betreft het de middelen voor het project de Zorgkubus. Hiertegenover staat een onttrekking uit het fonds.

b. Uitgaven uit reserve incidenteel beleid

Uit de reserve incidenteel beleid worden diverse incidentele projecten en uitgaven gedekt. In 2015 heeft geen volledige besteding van middelen plaatsgevonden. Dit is in de programmarekening toegelicht. De resterende budgetten worden nu in de meerjarenbegroting geraamd.

Voor het programma bestuur betreft het de adviesfunctie VPB (€ 50.000) en de merkstrategie 'Almere Houdt van jou' (€ 69.000).

c. Inzet overige reserves

Dit betreft voor € 231.000 het reserveren van budget voor de verbouwing van de fractie- en vergaderkamers in het stadhuis en voor € 59.000 de inzet van het restantbudget uit de reserve strategische activiteiten.

2. Openbare orde en veiligheid

Tabel 3-2

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. begeleiding ex-gedetineerden wonen en werken	-180				
baten					
a. rijksbijdrage ex-gedetineerden wonen en werken	180				
totaal	0				

a. Begeleiding ex-gedetineerden wonen en werken

Vanuit het Ministerie van Veiligheid en Justitie is een subsidie beschikbaar gekomen voor het ondersteunen van ex-gedetineerden op het gebied van wonen, werk, inkomen, schulden, zorg en persoonlijke zaken. Dit kan bijvoorbeeld via stage of proefplaatsing, wat kan leiden tot uitstroom naar vast en betaald werk.

3. Sport

Tabel 3-3

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. bestedingsplan aangepast sporten	-17	-27			
baten					
a. bestedingsplan aangepast sporten	17	27			
totaal	0	0			

a. Bestedingsplan vooruit ontvangen bedrag aangepast sporten

De Stichting ter bevordering van Gehandicaptensport in Almere is per 1 januari 2016 opgeheven. Ondanks dat het bestuur aangaf de afgelopen jaren veel te hebben betekend voor gehandicapte sporters, zag men voor zichzelf geen toekomst meer. De bij de stichting resterende middelen van € 44.000 zijn overgedragen aan de gemeente en zullen gefaseerd worden ingezet voor ondersteuning van de gehandicaptensport in Almere.

4. Onderwijs

Tabel 3-4

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. bestedingsplan Educatie beroepsonderwijs	-2.517				
b. inzet reserves onderwijs	-200	-298			
c. inzet restant aanjaaggelden 2015	-54				
d. schoonmaakkosten scholen	-68				
e. overdracht sporthal Baken Poort	33	176	176	176	176
f. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	50	44	44	44	44
baten					
a. bestedingsplan Educatie beroepsonderwijs	2.517				
b. inzet reserves onderwijs	200	298			
d. schoonmaakkosten scholen	68				
f. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	-50	-44	-44	-44	-44
g. huurindexatie gemeentelijk maatschappelijk vastgoed	61	61	61	61	61
totaal	94	237	237	237	237

a. Bestedingsplan Educatie beroepsonderwijs

Volwasseneneducatie

Met de in 2016 beschikbare rijksmiddelen voor educatie beroepsonderwijs (volwasseneneducatie) wordt een geactualiseerd regionaal Programma in het kader van de Wet Educatie beroepsonderwijs opgesteld voor 2016-2017. Op basis van dit programma zal een samenwerkingsovereenkomst met de regiogemeenten worden opgesteld en een bestedingsplan per gemeente. Dit wordt nog separaat aangeboden.

Voortijdig schoolverlaten/RMC-middelen

Vanuit de beschikbare rijksmiddelen voor voortijdig schoolverlaten/RMC (€ 749.000) zal een vervolgaanpak worden opgesteld voor de jaren 2016-2020. Op basis hiervan zal een samenwerkingsovereenkomst worden opgesteld met de gemeenten in de regio Flevoland. Onderdeel van dit plan wordt ook de aanpak VSV-jeugdwerkloosheid. Deze worden nog separaat aangeboden.

Het bedrag van € 241.280 dat nog beschikbaar was vanuit de gereserveerde middelen Lelystad (voormalig centrumgemeente) zal worden ingezet voor het maken van een regio analyse en het opstellen van een risico-profiel voor jongeren.

b. Inzet reserves onderwijs

Voor 2016 betreft het de verschuiving van middelen vanuit 2015 voor het programma Hoger Onderwijs. Voor 2017 betreft het de raming van spoedaanvragen voor onderwijsleerpakketten.

c. Inzet restant aanjaaggelden 2015

Door vertraging in de werkzaamheden van meerdere projecten zijn de onbenutte financiële middelen 2015 bij de Programmarekening 2015 doorgeschoven naar 2016. Deze verschuiving wordt nu begroot. In de paragraaf aanjaaggelden in de programmarekening is een uitgebreide toelichting te vinden op de bestedingen 2015.

Voor het programma onderwijs betreft het de middelen voor de borging van achterstand naar voorsprong (€ 27.000) en versteviging van het hoger onderwijs (€ 27.000).

d. Schoonmaakkosten scholen

De gemeente voert op basis van vastgestelde dienstverleningsovereenkomsten de schoonmaak uit voor schoolgebouwen. De afspraken voor 2016 zijn nu begroot.

e. Overdracht sporthal Baken Poort

Het budget wordt overgeheveld naar het vastgoedbedrijf (programma bedrijfsvoering en vastgoed).

f. Administratieve bijstelling meerjarenbegroting

Dit betreffen diverse kleine administratieve bijstellingen, zoals de afloop van kapitaallasten van investeringen en een toegezegde subsidie van het Kinderopvangfonds van € 19.000 voor de proeftuin PACT Almere Stedenwijk, in het kader van Expertise Netwerk Nul Tot Zesjarigen in Almere.

g. Huurindexatie gemeentelijk maatschappelijk vastgoed

Jaarlijks vind een indexering van de huren plaats. De extra opbrengsten op dit programma betreft de huurindexatie van Sterrenschool de Cartoon. De hogere huurlasten staan op het programma jeugd en maatschappelijke ontwikkeling.

5. Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

Tabel 3-5

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. huurindexatie gemeentelijk maatschappelijk vastgoed	-67	-67	-67	-67	-67
b. uitgaven uit reserve incidenteel beleid	-198				
baten					
b. onttrekking uit reserve incidenteel beleid	198				
totaal	-67	-67	-67	-67	-67

a. Huurindexatie gemeentelijk maatschappelijk vastgoed

Dit betreft de huurindexaties vanuit het vastgoedbedrijf voor Sterrenschool de Cartoon (€ 61.000) en buurt-huizen. Hier staat een voordeel tegenover op de programma's onderwijs en bedrijfsvoering en vastgoed.

b. Uitgaven uit reserve incidenteel beleid

Bij de Programmarekening 2014 is voor de implementatie van ICT-informatievoorzieningen bij de wijkteams een reserve gevormd. Doordat voor dit proces meer tijd nodig was, is het budget voor 2015 niet volledig aangesproken. Voor 2016 worden daarom nu zowel de uitgaven als de onttrekking uit de reserve begroot.

6. Participatie werk en inkomen

Tabel 3-6

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. handhaven kwijtschelding hondenbelasting	-70				
b. besluit bijstandsverlening zelfstandigen	-1.210	-1.210	-1.210	-1.210	-1.210
c. uitgaven uit reserve incidenteel beleid	200	-1.003	-300		
d. Flex tensie	-75				
e. maatschappelijke begeleiding statushouders	-100				
f. correctie bijdrage participatiebudget aan schulddienstverlening	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
baten					
b. besluit bijstandsverlening zelfstandigen	1.210	1.210	1.210	1.210	1.210
c. onttrekking uit reserve incidenteel beleid	-200	1.003	300		
d. Flex tensie	75				
e. maatschappelijke begeleiding statushouders	100				
f. correctie bijdrage participatiebudget aan schulddienstverlening	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
totaal	-70				

a. Handhaven kwijtschelding hondenbelasting

Als onderdeel van het pakket aan ombuigingen is vanaf 2016 de kwijtschelding van hondenbelasting geschrapt. Dit zou resulteren in een besparing van circa € 70.000. In januari is besloten om deze maatregel nog niet in 2016 in te voeren, zoals per raadsbrief gemeld. Daarom wordt het kwijtscheldingsbudget weer met € 70.000 verhoogd. De tegenhanger is te vinden op het programma financiën.

b. Besluit bijstandverlening zelfstandigen

In de begroting worden nu de lasten en baten bruto geraamd. De lasten betreffen openeinde regelingen en bestaan uit met name kosten van coaching / begeleiding, voorbereidingskrediet, aanvullende scholing voor pre-starters en starters, verstrekking van uitkeringen (levensonderhoud) exclusief starters en verstrekking van kapitaal (starterskrediet en bedrijfskapitaal). De baten betreffen aflossingen op verstrekte leningen en rijksvergoedingen.

c. Uitgaven uit reserve incidenteel beleid

De fasering van de uitgaven voor het Regionaal Werkbedrijf Flevoland en voor alternatieve vormen van beschut werk is aangepast. De begroting wordt hierop bijgesteld.

d. Flexensie

Flexensie is een onderneming gericht op het begeleiden van werklozen naar flexibele banen. De jaarlijkse kosten en baten van het project worden geraamd op € 75.000. Zodra er meer inzicht is op de ontwikkeling van de lasten en baten zal de begroting (meerjarig) worden aangepast.

e. Maatschappelijke begeleiding statushouders

Dit betreft middelen voor maatschappelijke begeleiding van reeds ingestroomde statushouders. De kosten worden afgedekt vanuit een vergoeding van het Centraal Orgaan Asielzoekers.

f. Correctie bijdrage participatiebudget aan schulddienstverlening

Sinds de invoering van de participatiewet in 2015 is de begroting van re-integratie bijgesteld voor de uitgaven bij schulddienstverlening voor samenlopers. Voorheen werd deze bijdrage vanuit re-integratie als baat gepresenteerd in de begroting omdat de rijksmiddelen via een specifieke uitkering werden ontvangen. Dit wordt nu gecorrigeerd.

7. Publiekszaken

Tabel 3-7

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. uitgaven uit reserve incidenteel beleid	-48				
baten					
a. onttrekking uit reserve incidenteel beleid	48				
totaal	0				

a. Uitgaven uit reserve incidenteel beleid

De fasering van de uitgaven voor het project communicatie en de inzet van digitale middelen is aangepast. De begroting wordt hierop bijgesteld.

8. Kunst en cultuur

Tabel 3-8

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. reparatie kunstwerk Libeskind	-73				
b. huurindexatie gemeentelijk maatschappelijk vastgoed	-21	-21	-21	-21	-21
c. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	-11				
baten					
a. reparatie kunstwerk Libeskind	73				
c. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	11				
totaal	-21	-21	-21	-21	-21

a. Reparatie kunstwerk Libeskind

Het kunstwerk 'Poldergarden of Love and Fire' van de kunstenaar Libeskind is door diefstal en vandalisme ernstig beschadigd. De gemeente kan zich voor dergelijke schades niet verzekeren. De kosten voor de restauratie van het kunstwerk worden gedekt uit de reserve onderhoud kunstwerken.

b. Huurindexatie gemeentelijk maatschappelijk vastgoed

Dit betreft een door het vastgoedbedrijf doorgevoerde huurindexatie voor de bibliotheek en de Kunstlinie Almere Flevoland. Hier staat een voordeel tegenover op het programma bedrijfsvoering en vastgoed.

c. Administratieve bijstelling meerjarenbegroting

Dit betreffen een aantal kleine correcties op de baten en lasten.

9. Beheer openbare ruimte en milieu

Tabel 3-9

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. openbaar vervoer	-1.349	-1.014	-1.014	-1.014	-1.014
b. dagelijks verzorgend onderhoud	-250	-250	-250	-250	-250
c. taakstelling buitenreclame	160	160	160	160	160
d. huurindexatie gemeentelijk maatschappelijk vastgoed	-2	-2	-2	-2	-2
e. Energie Werkt!	-1.603	-568	-516		
f. inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015	-322	-74	-102	-478	-478
g. uitgaven uit reserve incidenteel beleid	-227				
h. inzet overige reserves	-284	-5	-9		
i. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	-309	-56	-56	-56	-56
baten					
a. openbaar vervoer	1.349	1.014	1.014	1.014	1.014
b. dagelijks verzorgend onderhoud	250	250	250	250	250
d. huurindexatie gemeentelijk maatschappelijk vastgoed	2	2	2	2	2
e. Energie Werkt! (actualisatie)	1.603	568	516		
f. inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015	322	74	102	478	478
g. onttrekking uit reserve incidenteel beleid	227				
h. inzet overige reserves	284	5	9		
i. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	330	77	77	77	77
j. verwerking terugdraaien starttarief VPB	-250	-250	-250	-250	-250
eindtotaal	-69	-69	-69	-69	-69

a. Openbaar vervoer

De kosten voor het openbaar vervoer worden gedekt uit de subsidiebijdragen van de Provincie Flevoland. Het volume van de kosten en de inkomsten wordt nu op het juiste niveau geraamd. De pilot snelweg bus Almere-Utrecht De Uithof stopt in juli 2016. De verwachting is dat onder andere hierdoor de kosten en de inkomsten vanaf 2017 afnemen.

b. Dagelijks verzorgend onderhoud

Bij het opstellen van de programmarekening bleek dat er op de dienstverleningsovereenkomst bestekken sprake was van structureel hogere inkomsten en uitgaven. Dit wordt hierbij aangepast.

c. Taakstelling buitenreclame

Bij de Programmabegroting 2016 bent u geïnformeerd over de tegenvallende inkomsten uit buitenreclame. Conform eerder gemaakte afspraken zijn de tegenvallende inkomsten destijds betrokken bij de uitwerkingsopdracht beheer en onderhoud. Bij de slotwijziging 2015 is deze correctie voor het jaar 2015 doorgevoerd, nu vindt de meerjarige verwerking plaats. Op dit programma worden de budgetten voor het beheer en onderhoud verlaagd. Op het programma financiën zijn de inkomsten uit buitenreclame verlaagd.

d. Huurindexatie Eksternest en Natuurbelevingscentrum

Dit betreft een door het vastgoedbedrijf doorgevoerde huurindexatie voor het Eksternest en het Natuurbelevingscentrum. Hier staan hogere opbrengsten tegenover.

e. Energie Werkt!

Bij de programmarekening is de reserve Energie werkt ingesteld, met een volume van € 2,7 miljoen. Op basis van het door uw raad vastgestelde programmaplan Energie Werkt! wordt nu de inzet van de middelen in de juiste jaren beschikbaar gesteld. Hiertegenover staat een onttrekking uit de reserve.

f. Inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015

Dit betreffen de middelen voor het Energiefonds. Hiertegenover staat een onttrekking uit het Fonds Verstedelijking Almere.

g. Uitgaven uit reserve incidenteel beleid

De uitgaven voor het inspelen op de nieuwe WABO wetgeving zijn verschoven van 2015 naar 2016. De begroting wordt hierop bijgesteld.

h. Inzet overige reserves

Een deel van de investeringen in parkeerapparatuur is verschoven van 2015 naar 2016. Dit wordt nu begroot. Verder zijn de uitgaven voor het project Ecozone begroot in 2017 en 2018. Tegenover deze lasten staat een onttrekking uit respectievelijk de parkeerreserve en de reserve Ecozone.

i. Administratieve bijstelling meerjarenbegroting

Dit betreft in 2016 voor € 250.000 het bruto ramen van inkomsten uit verkoop van restfracties plastic en verwerkingskosten van kunststof in het kader van de afvalinzameling. Daarnaast heeft er een administratieve aanpassing plaatsgevonden op de baten en lasten van het bedrijfsgebouw de Steiger.

j. Verwerking terugdraaien starttarief VPB

Op 17 december 2015 is een motie aangenomen om het starttarief garage parkeren te verlagen. De effecten van deze motie worden nu verwerkt in de voorjaarsnota. Het gevolg is lagere inkomsten uit betaald parkeren. Hierdoor kan ook de begrote storting in de egalisatiereserve Vennootschapsbelasting niet plaatsvinden. Het terugdraaien van de storting in de reserve is opgenomen op het programma financiën.

10. Ruimte wonen en wijken

Tabel 3-10

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. initiële kosten stedelijke ontwikkeling	-102	-58	-58	-58	-58
b. inzet stimuleringsmiddelen 2016	-368				
c. inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015	-2.511		-135		
d. inzet restant aanjaaggelden 2015	-594				
e. actualisatie begroting IBBA+	-489	-9	-45	-297	
f. huisvestingsverordening	-665	-1.050	-966		
g. project beter benutten werkgeversaanpak	-46				
h. hogere inkomsten anterieure overeenkomsten Oosterwold	-1.300				
i. voorfinanciering kostenverhaal Oosterwold	-533				
j. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	51	-201	-393	-96	-117
baten					
a. initiële kosten stedelijke ontwikkeling	102	58	58	58	58
b. inzet stimuleringsmiddelen 2016	368				
c. inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015	2.511		135		
d. inzet restant aanjaaggelden 2015	594				
e. actualisatie begroting IBBA+	489	9	45	297	
f. huisvestingsverordening (inkomsten)	830	830	830		
f. huisvestingsverordening (onttrekking BWS reserve	-165	220	136		
g. project beter benutten werkgeversaanpak	46				
h. hogere inkomsten anterieure overeenkomsten Oosterwold	1.300				
i. voorfinanciering kostenverhaal Oosterwold	533				
j. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	-51	201	393	96	117
k. overdracht middelen bedrijventerrein de Vaart	100				
l. naamswijziging Fonds bestaande stad					
totaal	100	0	0	0	0

a. Initiële kosten stedelijke ontwikkeling

De kosten van initiatieven voor de ontwikkeling van een bepaald gebied tijdens de structuurfase mogen niet ten laste van de grondexploitatie worden gebracht. Het gaat hierbij om onder andere eerste intenties, onderzoek naar de mogelijke scenario's en haalbaarheidsberekeningen. Deze kosten worden derhalve gedekt uit het fonds initiële ontwikkelingen. De hoogte van de kosten hangt af van het aantal initiatieven. Het benodigde budget voor 2016 en het verwachte budget vanaf 2017 worden nu begroot.

b. Stimuleringsmiddelen

In de Programmabegroting 2013-2016 is een plan vastgesteld om de stimuleringsmiddelen gefaseerd over de jaren te besteden. Deze middelen zijn opgenomen in het weerstandsvermogen. In 2016 wordt het restantbudget ingezet voor verkoopmanifestaties, de doorontwikkeling van de kavelwinkel en actieplannen verkoop bedrijvenkavels en restkavels.

c. Inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015

Voor het programma ruimte wonen en wijken gaat het om de volgende projecten:

Tabel 3-11

bedragen x € 1.000

	2016	2017	2018	2019	2020
proceskosten Almere 2.0	-300				
rondje Weerwater	-996				
Pampushout zuid	-1.215		-135		

d. Inzet restant aanjaaggelden 2015

Voor het programma ruimte wonen en wijken betreft het de volgende projecten:

Tabel 3-12

bedragen x € 1.000

anjaaggelden	bedrag
wonen en wijken	
bouw-Rai	-56
stimulering betaalbare woningen	-214
woningbouwatelier	-146
wijkaanjager focusgebieden	-79
ontmoetingskas Almere Buiten Centrum	-99
<i>totaal projecten</i>	<i>-594</i>
dekking	
inzet reserve weerstandsvermogen t.b.v. woningbouwatelier	45
inzet Rijssubsidie t.b.v. woningbouwatelier	65
dekking uit reserve incidenteel beleid	484
<i>totaal dekking</i>	<i>594</i>
saldo	0

e. Actualisatie begroting IBBA+

Vanuit de reserve IBBA+ wordt op basis van de opgeleverde kavels en appartementen een risicobedrag overgemaakt naar de VOF IbbA Lieven de Key en naar de hiervoor gevormde voorziening binnen de gemeente. De begroting is aangepast op de meest actuele fasering.

f. Huisvestingsverordening

De kosten en inkomsten met betrekking tot de Huisvestingsverordening en de Urgentieregeling zijn geactualiseerd en meerjarig begroot. Verwacht wordt dat er in 2016 een onttrekking benodigd is van € 220.000 uit de reserve BWS Nieuwbouw, dit is € 165.000 lager dan reeds begroot.

De verwachting was dat vanaf 2017 de lasten en baten van de huisvestingsregelingen tegen elkaar op zouden wegen. Dat blijkt op basis van de resultaten van 2015 en de eerste beelden in 2016 niet het geval. We schatten in dat de lasten weliswaar lager zullen zijn, maar de baten liggen op een nog lager niveau. Voor de jaren 2016 en 2017 is de reserve op voldoende niveau om de kosten af te dekken. Vanaf het jaar 2018 en verder zullen er aanvullende maatregelen genomen moeten worden om de lasten en baten in evenwicht te brengen.

g. Project Beter benutten werkgeversaanpak

In het kader van het Rijksprogramma Beter Benutten heeft de gemeente Almere samen met het bedrijfsleven en het Rijk afspraken gemaakt over de werkgeversaanpak Almere. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Plan van Aanpak werkgeversaanpak Almere. Voor 2015 bedroeg deze subsidie € 46.000. Deze is niet benut en wordt in 2016 besteed.

h. Hogere inkomsten anterieure overeenkomsten Oosterwold

De inkomsten uit anterieure overeenkomsten Oosterwold waren oorspronkelijk geraamd op € 0,3 miljoen. Naar huidige inzichten zullen de inkomsten € 1,6 miljoen bedragen. Om die reden wordt de raming opgehoogd evenals de storting in de voorziening.

Daarnaast zal, doordat de Crisis- en herstelwet naar verwachting pas halverwege dit jaar wordt gerepareerd, het bestemmingsplan Oosterwold waarschijnlijk pas eind oktober in werking treden. Dit brengt met zich mee dat tot die tijd ongeveer 60 afwijkingsprocedures doorlopen moeten worden. Dit leidt naar het huidige beeld tot extra kosten van € 360.000.

De mogelijkheid tot betaling van de extra kosten voor de afwijkingsprocedures uit het kostenverhaal zal worden betrokken bij de actualisatie van de exploitatiebegroting Oosterwold. De geactualiseerde exploitatiebegroting zal worden voorgelegd aan het Bestuurlijk Overleg Oosterwold, waarna deze ter besluitvorming wordt aangeboden aan de gemeenteraden van de gemeente Almere en de gemeente Zeewolde.

i. Voorfinanciering kostenverhaal/proceskosten Oosterwold

De proceskosten met betrekking tot Oosterwold zijn gestart in 2015 en lopen voor een aantal opdrachten door in 2016. In 2015 is derhalve minder onttrokken aan de reserve Almere 2.0, er resteert nog een post van € 33.000 voor proceskosten. Vooruitlopend op het besluit van het Bestuurlijk Overleg Oosterwold, wordt het nog in de reserve beschikbare budget toegevoegd aan de begroting 2016 Oosterwold.

Daarnaast zijn ook de bijdragen voor 2016 van de partners (Zeewolde en het Rijksvastgoedbedrijf) geraamd.

j. Administratieve bijstelling meerjarenbegroting

Dit betreffen meerdere administratieve wijzigingen zoals het bruto ramen van de inkomsten en kosten van de startersleningen en het corrigeren van abusievelijk verkeerd geraamde begrotingsposten.

k. Overdracht middelen bedrijventerrein de Vaart

Conform het resultaatbestemmingsvoorstel bij de jaarrekening zal er vanuit het Fonds bestaande stad € 100.000 worden bijgedragen voor de revitalisering van het bedrijventerrein de Vaart. Op het programma economische ontwikkeling is de inzet van deze middelen begroot.

l. Naamswijziging Fonds bestaande stad

In 2005 is het Fonds bestaande stad ingesteld om adequaat in te kunnen spelen op de sociale, fysieke en economische doorontwikkeling van de 'bestaande' stad, niet zijnde de uitlegebieden. Omdat de naam van het fonds geen recht meer doet aan de bestemming, wordt de benaming vanaf 2016 aangepast naar 'Fonds Stedelijke Vernieuwing'. Dit doet meer recht aan de feitelijke opgaven waar het fonds voor wordt aangewend. De bestedingscriteria blijven ongewijzigd.

11. Economische zaken

Tabel 3-13

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015	-2.000				
b. fasering Impulsmiddelen De Vaart (Reserve Incidenteel Beleid)	-472	-242	-111	-100	-35
c. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	-188	-210	-192	-180	-180
baten					
a. inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015	2.000				
b. fasering Impulsmiddelen De Vaart (Reserve Incidenteel Beleid)	372	242	111	100	35
c. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	188	210	192	180	180
totaal	-100	0	0	0	0

a. Inzet restant middelen Fonds Verstedelijking Almere 2015

Voor het programma economische ontwikkeling gaat het om het project Floriade Werkt!.

b. Fasering Impulsmiddelen De Vaart (Reserve Incidenteel Beleid)

Bij de Programmarekening 2015 zijn de resterende impulsmiddelen voor het bedrijventerrein de Vaart ad € 272.000 gereserveerd binnen de reserve incidenteel beleid. Ook is er €100.000 vanuit het fonds bestaande stad voor het bedrijventerrein De Vaart gealloceerd. Deze middelen worden ingezet in 2016. Verder ontvangen wij een subsidie van € 488.000 van de Provincie Flevoland. Deze middelen worden gefaseerd ingezet in de jaren 2017 tot en met 2020.

c. Administratieve bijstelling meerjarenbegroting

Dit betreffen meerdere administratieve wijzigingen zoals het ramen van de rentekosten over de investeringen uit het Fonds Strategische aankopen en overige bijstellingen.

12. Bedrijfsvoering en vastgoed

Tabel 3-14

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. inzet frictiereserve opnemen in meerjarenraming	-1.714	-2.418	-1.456	-1.183	-172
b. uitgaven uit reserve incidenteel beleid	-980				
c. SDE subsidie zonnepanelen sporthallen	-79	-79	-79	-79	-79
d. overdracht sporthal Baken Poort	-33	-176	-176	-176	-176
e. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	356	361	361	361	361
baten					
a. inzet frictiereserve opnemen in meerjarenraming	1.714	2.418	1.456	1.183	172
b. onttrekking reserve incidenteel beleid	980				
c. SDE subsidie zonnepanelen sporthallen	79	79	79	79	79
e. administratieve bijstelling meerjarenbegroting	-377	-382	-382	-382	-382
f. huurindexatie gemeentelijk maatschappelijk vastgoed	27	27	27	27	27
totaal	-27	-170	-170	-170	-170

a. Inzet frictiereserve opnemen in meerjarenraming

Bij de Programmabegroting 2016 is er € 7,1 miljoen beschikbaar gesteld voor frictie- en begeleidingskosten van boventallige medewerkers. Deze middelen zijn gereserveerd in de Frictiereserve. De verwachte meerjarige inzet van deze middelen wordt nu geraamd.

b. Uitgaven uit reserve incidenteel beleid

De fasering van de uitgaven van de incidentele projecten is geactualiseerd. Voor het programma bedrijfsvoering en vastgoed betreffen het de volgende projecten:

Tabel 3-15

bedragen x € 1.000

project	bedrag
ICT Innovatiefonds (RIB 383)	600
informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (RIB 416)	200
kwaliteit en procesoptimalisatie basisreg. WOZ (RIB 409)	81
DMS belastingen en burgerzaken (RIB 410)	60
informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (RIB 411)	39
totaal	980

c. SDE subsidie zonnepanelen sporthallen

Dit betreft een bijstelling van de subsidies op zonnepanelen sporthallen en de dotatie aan de voorziening periodiek onderhoud die hier tegenover staat.

d. Overdracht sporthal Baken Poort

Dit betreft de budgetoverdracht voor de sporthal Baken Poort vanuit het programma onderwijs.

e. Administratieve bijstelling meerjarenbegroting

Dit betreft het juist ramen van baten en lasten van de vastgoedgebouwen, zoals de verrekening van de btw en de inkomsten en uitgaven met betrekking tot energie.

f. Huurindexatie gemeentelijk maatschappelijk vastgoed

Jaarlijks vind een indexering van de huren plaats. Dit betekent een voordeel op het programma bedrijfsvoering en vastgoed. De nadelen landen op de programma's jeugd en maatschappelijke ontwikkeling en kunst en cultuur.

13. Financiën

Tabel 3-16

bedragen x € 1.000

omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
lasten					
a. bijdrage aan Fonds Verstedelijking Almere	-365				
b. overheveling naar reserve afschrijvingen	-435				
c. verwerking terugdraaien starttarief VPB	250	250	250	250	250
d. kwijtschelding hondenbelasting	70				
baten					
a. bijdrage Provincie Flevoland aan Fonds Verstedelijking Almere	365				
b. overheveling naar reserve afschrijvingen	435				
e. taakstelling buitenreclame	-160	-160	-160	-160	-160
totaal	160	90	90	90	90

a. Bijdrage aan Fonds Verstedelijking Almere

Er wordt rekening gehouden met een bijdrage vanuit de provincie van € 4,2 miljoen in het Fonds Verstedelijking Almere. Deze bijdrage was nog niet volledig begroot.

b. Overheveling naar reserve afschrijvingen

Vanuit de reserve incidenteel beleid vindt een overheveling van middelen plaats voor de volgende investeringsprojecten omdat deze (deels) zijn afgerond:

- Kunstgebouw Almere Buiten (€ 38.000).
- IKC de Laren (€ 397.000).

c. Terugdraaien storting egalisatiereserve VPB

Dit betreft het terugdraaien van de storting in de egalisatiereserve Vennootschapsbelasting. De tegenhanger is opgenomen op het programma beheer openbare ruimte en milieu.

d. Dekking kwijtschelding hondenbelasting uit onvoorzien

In januari is besloten om de afschaffing van de kwijtschelding van de hondenbelasting per 1 januari 2016 niet door te voeren, zoals per raadsbrief is gemeld. De maatregel zou resulteren in een besparing van circa € 70.000, maar deze doet zich nu niet voor. Dit nadeel wordt afgedekt uit de stelpost onvoorzien.

e. taakstelling buitenreclame

Dit betreft de verlaging van de inkomsten uit buitenreclame. De tegenhanger hiervoor is opgenomen op het programma beheer openbare ruimte en milieu.

3.2 Opvolging aanvaarde moties en amendementen

Het is onze gewoonte dat wij uw raad met een raadsbrief informeren over de wijze waarop invulling is en wordt gegeven aan de aanvaarde moties en amendementen bij financiële producten. Een raadsbrief is een momentopname en geeft de op dat moment actuele stand van zaken weer. Wij hebben gemerkt dat raadsleden daarna ook geïnformeerd willen blijven over de verdere voortgang. Zeker wanneer een motie of amendement een structureel effect en dus betrekking heeft op meerdere begrotingsjaren. Door in onze begrotingsproducten aandacht te besteden aan de opvolging van eerder aanvaarde moties en amendementen, verwachten wij dit inzichtelijk te kunnen maken.

In onderstaand overzicht, leest u welke amendementen en moties inmiddels zijn uitgevoerd. Daarnaast wordt een toelichting gegeven op moties en amendementen die nog (deels) opvolging behoeven.

RG-nummer	onderwerp	stand van zaken
Programmarekening 2014 (vastgesteld d.d. 2 juli 2015)		
RG-118/2015	Eenvoudiger aanvraag van- en verbeterde informatievoorziening over inkomensondersteunende maatregelen	Er wordt gedurende 2015/2016 aan gewerkt om verdere uitbreiding van digitaal aanbod en verbetering van de toegang, kwaliteit en klantgerichtheid te realiseren.
Programmabegroting 2015 (vastgesteld d.d. 13 november 2014)		
RG-202/2014	Oprichting expertisenetwerk voorbarig	Amendement is uitgevoerd.
RG-165/2014	Behoud Corrosia stad	Amendement is uitgevoerd.
RG-166/2015	PZ Telefonische bereikbaarheid	Bestaande werkwijze is conform amendement.
RG-220/2014	Inzake bibliotheek	Motie is uitgevoerd en het betreft een structurele oplossing ten laste van budget kunst in de wijken.
RG-175/2014	Prijs parkeervergunningen Almere Buiten	Motie is uitgevoerd.
RG-205/2014	Nota beweeglandschappen	Motie is uitgevoerd.
RG-189/2014	Corporatiehotel	Twee onderzoeken naar dit initiatief zijn inmiddels afgerond. Eén onderzoek betrof een doelgroeponderzoek. Het tweede onderzoek betrof een scan van het gemeentelijk vastgoed naar leegstand en geschiktheid. Momenteel wordt gewerkt aan een vervolg. Er vindt in juni een overleg plaats met de corporaties om te informeren naar de belangstelling hiervoor. Mochten de corporaties geen belangstelling hebben, wordt een bredere oriëntatie overwogen ("de markt").
RG-186/2014	Facturen van ondernemers	Bestaande werkwijze is conform de motie.
RG-187/2014	Loonsombenadering is redelijk	De raad is betrokken bij de opzet van het nieuwe beleid. Het herziene beleid is inmiddels aangeboden aan de raad.
RG-204/2014	Almere Morgen	Almere Morgen is beëindigd. Het college werkt aan bestuurlijke vernieuwing en heeft daarvoor zoals bekend drie lijnen benoemd. Binnen de afzonderlijke portefeuilles zijn specifieke onderwerpen benoemd waarbij we ruimte willen geven aan de stad en onze rol als gemeente meer faciliterend willen vormgeven. Verder is langs de lijn van het contactwethouderschap in en met de stad aandacht besteed aan bestuurlijke vernieuwing. Wij zijn voornemens om de inzet langs deze lijnen halverwege 2016 te evalueren en herijken. Onlangs hebben wij een ateliersessie georganiseerd van Werkplaats Maakdebuurt, waarin bewoners (initiatieven), ambtenaren, het college en een aantal leden van uw raad bespraken welke ervaringen er opgedaan zijn met bewonersinitiatieven. Gekeken is waar veranderingen mogelijk en gewenst zijn en hoe we die gezamenlijk tot stand kunnen brengen.
RG-221/2014	Capaciteit t.b.v. raadsgriffie	De invulling van de eerste lijn, die bestaat uit de dialoog met de raad, is tot nu toe nog niet tot stand gekomen, in afwachting van de uitwerking van Raad2020. Nu dit programma meer vorm krijgt, zal in overleg met uw griffie de invulling van de dialoog verder worden uitgewerkt. Daarin past ons inziens ook de uitwerking van de motie.

RG-nummer	onderwerp	stand van zaken
Voorjaarsnota 2015 (vastgesteld d.d. 18 juni 2015)		
RG-82/2015	Geen bezuiniging op mantelondersteuning voor partners en kinderen	Amendement is en wordt uitgevoerd.
RG-83/2015	Mantelzorgwaardering	Amendement is uitgevoerd.
RG-85/2015	ICT Innovatiefonds	Amendement is uitgevoerd.
RG-87/2015	Aanjaaggelden onderwijs 2016 t.b.v. NEO onderwijs	Motie is uitgevoerd en is verwerkt in voorstel aanjaaggelden onderwijs.
RG-88/2015	Kinderopvang Sterrenschool de Ruimte	Motie is uitgevoerd.
RG-109/2015	Publiek Private Participatie	De motie is uitgevoerd. In 2016 is de gemeente een samenwerking gestart met twee uitzendbureaus (Manpower en Tempo Team) die tot doel heeft om minimaal enkele tientallen bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt toe te leiden naar werk.
RG-93/2015	Nu stoppen met Almere Morgen	Almere Morgen is beëindigd. Motie is uitgevoerd.
RG-98/2015	OZB-aanslagen niet woningen	Het college heeft alle bezwaren waaronder die van vastgoedeigenaren in kaart gebracht. Op grond daarvan heeft het college besloten de maatregel een jaar uit te stellen tot 2017 om in de tussentijd onderzoek te doen naar mogelijke alternatieve maatregelen. Het onderzoek naar alternatieven vindt op dit moment plaats en het College zal hier uiterlijk bij de Programmabegroting 2017 op terugkomen richting Raad.
RG-101/2015	Scenario's bezuinigingen	Motie is uitgevoerd.
Programmabegroting 2016 (vastgesteld d.d. 12 november 2015)		
RG-213/2015	Handhaven subsidie Kleur in Cultuur	Amendement is uitgevoerd.
RG-215/2015	Storting frictiereserve	Amendement is uitgevoerd.
RG-217/2015	ICT-Innovatiefonds	Amendement is uitgevoerd.
RG-218/2015	Innovatiefonds/Almere Smart Society	Op 2 februari 2016 is de Raad geïnformeerd per raadsbrief. (Deze is vervolgens door de Raad geagendeerd en besproken tijdens de PM van 7 april 2016.)
RG-220/2015	Referendum 6 april 2016	Op 24 november 2015 is de Raad geïnformeerd per raadsbrief.
RG-221/2015	Evaluatie inzet aanjaaggelden	De opzet van de evaluatie is op 18 maart 2016 met de raad besproken. De uitkomsten van het onderzoek worden voor het zomerreces aan de raad aangeboden.
RG-222/2015	Aanjaaggelden	De voorstellen inzake aanjaaggelden 2016 zijn in het 1 ^e kwartaal 2016 aan de raad aangeboden.
RG-232/2015	Playingforsucces Assist	Motie is uitgevoerd en betrokken bij de aanjaaggelden 2016
RG-238/2015	Preventie Jeugd en onderwijs	Motie is uitgevoerd. Op 26 april in college behandeld, de behandeling van het AV in de raad is reeds aangemeld.
RG-306/2015	Aanbesteding WMO-vervoer	Motie is uitgevoerd.
RG-308/2015	Risicoanalyse Fonds Sociaal Domein	Motie is uitgevoerd. In de jaarrekening staat een paragraaf over de risicoanalyse.
RG-242/2015	Oog voor verwarde mensen	Trimbos heeft een verkennend onderzoek uitgevoerd, aanjaagteam heeft een tussenrapportage uitgebracht. Voor het zomerreces wordt een werkatelier georganiseerd om uitkomsten te delen en opgave(n) te adresseren. Uitkomsten vormen de input voor het op te stellen plan van aanpak.
RG-244/2015	De Wetswinkel	Motie is uitgevoerd. Is afgehandeld meegenomen in herijking armoedebeleid
RG-247/2015	Digitaliseren van inkomsten flexwerkers in de bijstand	Dit onderzoek is gestart, maar nog niet afgerond
RG-248/2015	Dienstbaar en eerlijk oude boetes rechtzetten	Motie is uitgevoerd.
RG-250/2015	Integratie statushouders	Motie is uitgevoerd. Binnenkort volgt programmaplan.
RG-256/2015	Motie Jeugdhotel Kwintes	We zijn in overleg met Kwintes en gemeente Amersfoort. Dan horen we aantallen, wat er nodig is voor de doelgroep, wat er nu mist en waarom huidige instellingen niet voldoen voor deze doelgroep. Een dergelijke analyse en een goed plan is eerst nodig om goed zicht te krijgen of een bovenregionaal jeugdhostel nodig is. Daarna kan worden bezien of een bovenregionaal hostel wenselijk en noodzakelijk is. De verwachting is dat we eind september duidelijkheid hebben.

RG-nummer	onderwerp	stand van zaken
RG-257/2015	Fonds bijzondere noden	Motie is uitgevoerd.
RG-258/2015	45+ en RWF	Het RWF heeft aangegeven om het actiepunt 45+ werklozen in 2016 niet aan haar agenda te willen toevoegen. Reden hiervoor is de sterke focus die dit jaar wordt gelegd op het realiseren van de regionale opgave die voortvloeit uit de landelijke banenafspraken. Deze heeft betrekking op het realiseren van banen voor mensen met een structurele arbeidsbeperking.
RG-271/2015	Afvalstoffenheffing	Motie wordt betrokken bij raadsvoorstel Stad zonder afval.
RG-272/2015	Ambassadeurs ondergrondse afvalcontainers	1. Onderzoek In de achterliggende periode heeft nadere uitwerking plaatsgevonden van het initiatief. Daarbij is gekeken naar: welke activiteiten bewoners kunnen uitvoeren, de veiligheid, de organisatie en coördinatie van de uitvoering. Ook is gekeken hoe in andere delen van Nederland met dergelijke initiatieven is omgegaan. In de pilotgebieden 'zwerfafval en dumpingen' is al actief geworven naar ambassadeurs. Dit heeft nog niet geleid tot resultaat. Overheersende opinie was dat de gemeente dat zelf maar moest regelen. Niettemin wordt voorgesteld het initiatief op grotere schaal voort te zetten. 2. Vervolg In de komende periode worden inwoners actief benaderd om een container te adopteren en mee te helpen met het schoonhouden van de plek rond deze container. Daartoe krijgen deelnemers een sleutel om de container vanaf de zijkant open te maken en verstoppingen te verhelpen. Ook krijgen zij een prikker, werkhandschoenen en een bezem om afval dat ernaast staat in de container te stoppen. Tenslotte krijgen zij een speciaal servicenummer waarmee zij direct een kapotte container of verkeerd aangeboden grofvuil kunt melden. Deze meldingen handelt de gemeente dan met de hoogste prioriteit af.
RG-275/2015	De blauwe as	Conform planning is vanaf januari 2016 intensief gewerkt aan het nieuwe waterhuishoudingsplan "Van riool tot recreatie", en van 22 t/m 24 maart heeft de waterweek plaatsgevonden. In die week hebben we samen met de bestuurders, onze partners en stakeholders en bewoners gesproken en nagedacht over onze visie en doelen op onder andere waterrecreatie en hoe een ieder haar of zijn steentje kan bijdragen bij het realiseren van de doelen. Er zijn nog geen concrete afspraken of zgn. "blue deals" gemaakt. Wel hebben we verkend of er subsidie mogelijkheden zijn voor initiatieven en of ondernemers bereid zijn om mee te financieren aan het mooi en bevaarbaar houden van Almere en of er bewoners zijn die graag zelf oevers en steigers willen beheren. Momenteel wordt hard gewerkt aan de nadere uitwerking van de opbrengsten van de waterweek. Dit moet de strategie en concrete vervolgtrajecten en maatregelen opleveren. Met deze vervolgtrajecten en maatregelen kan dan met de stakeholders worden "onderhandeld" over hun bijdragen. De opstelling van het nieuwe Waterplan verloopt volgens planning. Of er bij de Programmabegroting 2017 al sprake is van concrete deals is heel erg afhankelijk van het verloop van de verdere besprekingen met de partners.
RG-276/2015	Almere Waterstad	De Uitvoeringsnota Toerisme en Recreatie wordt (binnenkort) ter besluitvorming aangeboden. De resultaten kunnen dan worden opgenomen in de Programmabegroting 2017.
RG-279/2015	Lantaarnpalen/motie Luke	Dit jaar zijn er nog geen? kruisingen gereconstrueerd en is er tot dusver geen concrete aanleiding geweest. Zodra er aanleiding is dan wordt bij de inspraakavonden een bijeenkomst georganiseerd met bewoners en de initiator van de motie of de verlichting op de rotonde nog efficiënter kan.
RG-245/2015	Woonruimte normaal begaafde autisten	Motie is uitgevoerd.
RG-282/2015	Voedselbos Almere Haven	Motie is/wordt uitgevoerd.
RG-288/2015	Breed investeren FVA	Bij het Fonds Verstedelijking Almere wordt langs 5 programma's geïnvesteerd. Breed investeren vanuit het FVA is daarmee

RG-nummer	onderwerp	stand van zaken
		volgens het college geborgd. De programmalijnen, het jaarprogramma 2017 en meerjarenprogramma worden in de begroting 2017 opgenomen en voor besluitvorming tevens aan de gemeenteraad voorgelegd. De invulling van de programmalijnen, het jaarprogramma en het meerjarenprogramma worden conform afspraken nog met de gemeenteraad besproken.
RG-291/2015	Dienstbare gemeente bij energie-initiatief Filmwijk	Platform Filmwijk wordt op dit moment ondersteund met een subsidie waarmee een energie-adviseur werkt aan het 100 huizenplan van Filmwijk. Daarnaast wordt er actief geholpen vanuit het programma Energie Werkt!
RG-294/2015	Verduurzamen buurtboerderij De Simpliade	Het onderzoek is bijna afgerond. Daarna kan de raad hieromtrent een raadsbrief tegemoet zien.
RG-301/2015	Aangeven NAP	Motie is/wordt uitgevoerd.
RG-304/2015	Uitbesteden mobiliteit boventallige medewerkers	Raad is hierover in mei geïnformeerd door middel van een raadsbrief.

3.3 Kredieten investeringen gemeentelijk materieel 2016

Kredieten investeringen gemeentelijk materieel 2016

Tabel 3-17

bedragen x € 1.000

omschrijving investering	jaar van invest.	levens- duur	bedrag invest.	soort krediet	code balans A126 t/m A129	dekking: res./- alg.midd./tar.
reguliere vervangingskredieten						
1.verv. sportmateriaal + inrichting buitensport	2016	10	37	verv.krediet	A129	algem. midd.
2.vervanging/renovatie buitensportvelden	2016	10	396	verv.krediet	A124	algem. midd.
3.verv. sportmateriaal + inrichting binnensport	2016	10	87	verv.krediet	A129	algem. midd.
4.verv. sportmateriaal + inrichting sporthallen	2016	5	18	verv.krediet	A129	algem. midd.
5.verv. functionele aanpassingen zwembaden	2016	10	101	verv.krediet	A123	algem. midd.
6.vervanging beregeningsinstallaties	2016	10	35	verv.krediet	A126	algem. midd.
7.vervanging keukenapparatuur sporthal	2016	10	90	verv.krediet	A126	algem. midd.
8.paspomaat (vervanging 20007)	2017	10	123	verv.krediet	A126	tarieven
9.betalautomaat burgerzaken (verv. 31076)	2016	5	6	verv.krediet	A126	tarieven
10.module vestiging (vervanging 31081)	2016	5	25	verv.krediet	A129	tarieven
11.vervanging ICT-KCS (vervanging 31096)	2016	5	41	verv.krediet	A129	algem. midd.
12.verv. ICTkoppeling FO-MO-BO (verv. 31097)	2016	5	133	verv.krediet	A129	algem. midd.
13.verv. ICT-digitaal loket (vervanging 31098)	2016	5	111	verv.krediet	A129	algem. midd.
14.FZ: vervanging meubilair 2016	2016	10	75	verv.krediet	A129	algem. midd.
15.FZ: vervanging vervoermiddel bestuur	2016	4	70	verv.krediet	A125	algem. midd.
16.FB: update Enterprise One	2016	5	100	verv.krediet	A129	algem. midd.
17.vervanging voertuig	2016	5	25	verv.krediet	A125	algem. midd.
18.vervanging GPS ontvanger	2016	5	18	verv.krediet	A126	algem. midd.
19.vervanging tachymeter	2016/17	7	54	verv.krediet	A126	algem. midd.
20.vervanging transporter Landmeet auto	2016	5	60	verv.krediet	A125	algem. midd.
21.vervanging tablet/pen-pc	2016	3	9	verv.krediet	A126	algem. midd.
22.GPS ontvanger	2016	5	18	verv.krediet	A126	algem. midd.
23.reviseren auto 48	2016	3	40	verl. levensduur	A125	tarieven
24.reviseren auto 49	2016	3	40	verl. levensduur	A125	tarieven
25.reviseren auto 60	2016	3	40	verl. levensduur	A125	tarieven
26.vervanging auto 216 containerauto	2016	10	280	verv.krediet	A125	tarieven
27.vervanging auto 57 kraanauto	2016	8	260	verv.krediet	A125	tarieven
28.vervanging auto 368 < 3500 kg	2016	8	65	verv.krediet	A125	tarieven
29.vervanging aanhangwagens perrons	2016	6	5	verv.krediet	A125	tarieven
30.veegmachine	2016	8	30	verv.krediet	A125	tarieven
31.verreiker voor Perron Poort	2016	8	40	verv.krediet	A126	tarieven
32.vervangingsinvesteringen OID's	2016	10	400	verv.krediet	A126	tarieven
33.vervanging dienstfietsen	2016	5	7	verv.krediet	A125	tarieven
<i>subtotaal reguliere vervangingskredieten</i>			<i>2.839</i>			
andersoortige kredieten						
34.verbouw kantine	2016	10	100	verv.krediet	A123	tarieven
35.verv.koel-ventilatieinstall.geb.de Stofzuiger	2016	10	65	verv.krediet	A126	tarieven
36.krediet Fonds Strategische aankopen	2016	0	2000	nieuw krediet	A121	algem. midd.
37.vervangen rioolgemaal 221/0	2016	60/15	140	nieuw krediet	A124/A126	tarieven
38.vervangen rioolgemaal 20/28	2016	15	50	nieuw krediet	A126	tarieven
39.vervangen rioolstelsel Kemphaan	2016	60/15	400	nieuw krediet	A124/A126	tarieven
40.vervangen schakelkasten 2016	2016	15	250	nieuw krediet	A126	tarieven
41.vervangen rioolstelsel Klavergriend	2016	60	630	nieuw krediet	A124	tarieven
42.vervanging riolering	vervallen	15	-350	vervallen	A124	tarieven
43.verv softw. incl. besturing elektromotoren	2016	15	186	nieuw krediet	A129	tarieven
44.OAT: vervangen registratiesysteem	2016	15	198	nieuw krediet	A126	tarieven

omschrijving investering	jaar van invest.	levens-duur	bedrag invest.	soort krediet	code balans A126 t/m A129	dekking: res./- alg.mid./tar.
45.OAT: aanpassen prullenbakken	2016	15	558	nieuw krediet	A126	tarieven
46.OAT: beveiliging kartonpersen	2016	15	20	nieuw krediet	A126	tarieven
47.verv.softw.incl. besturing elektromotoren	vervallen	15	-350	vervallen	A129	tarieven
48.revisie compressor	vervallen	15	-8	vervallen	A126	tarieven
49.revisie zeef cyclonen	vervallen	15	-6	vervallen	A127	tarieven
50.SE litterbins, kleppakkingen	vervallen	15	-53	vervallen	A128	tarieven
51.SE litterbins, besturing, incl. Pneumatiek	vervallen	15	-25	vervallen	A129	tarieven
52.buiten dempers reviseren	vervallen	15	-28	vervallen	A130	tarieven
53.vervangen compressoren koelmachine	vervallen	15	-45	vervallen	A131	tarieven
54.OAT: vervangen dummies	vervallen	15	-193	vervallen	A132	tarieven
55.OAT: vervangen zuilen	vervallen	15	-365	vervallen	A133	tarieven
56.duurz.renovatie brt.ct. De Wieken (aanvull.)	2016		557	nieuw krediet	A123	voorz./alg.mid.
57.uitbreiding plankostenfonds collectief PO	2016		75	nieuw krediet	A1332	alg.mid
<i>subtotaal andersoortige kredieten</i>			<i>3.806</i>			
eindtotaal			6.645			

1 t/m 35. Reguliere vervangingsinvesteringen (€ 2,8 miljoen)

De investeringen zijn afgeschreven en dienen in 2016 vervangen te worden.

36. Verbouw kantine (€ 0,1 miljoen)

De huidige kantine en keuken zijn verouderd en voldoen niet meer aan de moderne eisen.

37. Vervangen koel- en ventilatieinstallatie gebouw de Stofzuiger (€ 0,07 miljoen)

De huidige koel- en ventilatie installatie is defect en moet voortijdig vervangen worden.

38. Krediet Fonds Strategische Aankopen (€ 2 miljoen)

Bij de begroting is besloten om het budget voor het fonds strategische aankopen te verhogen. Abusievelijk is geen begrotingswijziging gemaakt voor het krediet. Deze wordt nu alsnog doorgevoerd.

39 t/m 44. Riolering (€ 1,1 miljoen)

Door nieuwe inzichten dient het bij de Programmabegroting 2016 beschikbaar gestelde krediet te worden verhoogd. De investeringen worden gedekt middels afboeking van de voorziening vervanging riolering.

45 t/m 57. Investerings OAT (- € 0,1 miljoen)

In het kader van een nieuw onderhoudscontract (in 2016 ingegaan) is opnieuw gekeken naar de benodigde investeringen. Dit leidt ertoe dat een aantal nieuwe en gewijzigde kredieten nodig zijn. Deze worden gedekt uit de investeringskredieten die kunnen komen te vervallen. Per saldo leiden de wijzigingen ertoe dat € 108.000 van het eerder beschikbaar gestelde investeringskrediet kan komen te vervallen.

58. Krediet duurzame renovatie buurthuis De Wieken (€ 0,6 miljoen)

Omdat de renovatiekosten voor buurthuis De Wieken moeten worden geactiveerd, dient het reeds beschikbare renovatiebudget te worden omgezet in investeringskrediet. Het krediet wordt gedekt door het naar voren halen van reeds voorziene kosten planmatig onderhoud en de inzet van subsidies.

59. Uitbreiding plankostenfonds collectief PO

De gemeente heeft samen met de NUON een plankostenfonds voor de voorfinanciering voor particulier opdrachtgeverschap. De kredietruimte voor het plankostenfonds wordt met € 75.000 verhoogd. Het fonds wordt door de NUON beheert, de gemeente levert hieraan een bijdrage.

3.4 Afkortingenlijst

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BUIG	Rijksbijdrage Bijstandsuitkeringen
BWS	Besluit Woning gebonden Subsidies
CNV	Christelijk Nationaal Vakverbond
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
DSO	Dienst Stedelijke Ontwikkeling
DVO	Dienstverlenings Overeenkomst
ENTZA	Expertise Netwerk Nul Tot Zesjarigen in Almere
FNV	Federatie Nederlandse Vakbeweging
FSA	Fonds Strategische Aankopen
FVA	Fonds Verstedelijking Almere
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GL	Groen Links
I&M	Infrastructuur en Milieu
KAF	Kunstlinie Almere-Flevoland
LTA	Landelijk Transitiearrangement
MPGA	Meerjarenprogramma Grondexploitatie Almere
MRA	Metropoolregio Amsterdam
OAB	Onderwijs achterstandenbeleid
OZB	Onroerende zaakbelasting
PGB	Persoonsgebonden budget
PM	Politieke Markt
PVV	Partij voor de vrijheid
PZ	Publiekszaken
RG	Raadsgriffie
RIB	Reserve incidenteel beleid
RWF	Regionaal Werkbedrijf Flevoland
RWF	Regionaal Werkbedrijf Flevoland
SB	Stadsbeheer
SDE	Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie
SVB	Sociale Verzekeringsbank
ministerie van SZW	ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VMCA	Vrijwilligers en Mantelzorg Centrale Almere
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VSV/RMC	Voortijdig schoolverlaten
VWS	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Wajong	Wet Werken Arbeidsondersteuning Jonggehandicapten
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WWB	Wet Werk en Bijstand

Colofon

De Voorjaarsnota 2016-2020 is samengesteld door:

de gemeente Almere
Postbus 200
1300 AE Almere

Vormgeving gemeente Almere
Beeldmateriaal geleverd door:
Susanne Schonewille-Druif; Irma Rijpkema

